

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIV.

CELOVEC, PETEK, 27. JULIJ 1979

STEV. 30 (1927)

Ne moremo govoriti o izboljšanju položaja dokler nam kratijo pravice, zajamčene v državni pogodbi

Del avstrijskega oziroma koroškega tiska je prejšnji teden objavil vest, da bo zvezni sekretar za zunanje zadeve SFRJ Jugoslavije Josip Vrhovec letos jeseni obiskal Avstrijo. Pri tem dodajajo, da v „jugoslovanskih krogih“ v tej zvezi ugotavljajo, da so se odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo izboljšali, in sicer ne le na gospodarskem področju, temveč tudi glede manjšinskega vprašanja.

V tej zvezi je vsekakor značilno — in sicer se to ne dogaja prvič — da se tukajšnji tisk sklicuje na neke „jugoslovanske kroge“, ne da bi jasno povedal, kdo so ti „krogi“. Vsiljuje se sum, da je tisto, kar polagajo na jezik „jugoslovanskim krogom“, v resnici le želja avstrijskih krogov, ki bi seveda radi videli, da jih nihče več ne bi opozarjal na nerešeno manjšinsko vprašanje in bi tako lahko zavajali domačo in mednarodno javnost s svojimi trditvami o „izboljšanih“ odnosih. Če pa je temu zavajanju res že nasledel tudi kdo v Jugoslaviji, bi bilo vsekakor zanimivo vedeti, kdo se skriva za tistimi skrivnostnimi „krogi“, s katerimi tako radi operirajo pri avstrijskem tisku. Naj pridejo za besedo na dan, kajti sicer nas bodo le potrdili v prepričanju, da so si „jugoslovanske kroge“ samo izmislili, da bi javnost odvrnili od slabe vesti, ki jo Avstrija mora imeti zaradi svojega eklatantnega kršenja in neizpolnjevanja jasnih določil državne pogodbe!

V ostalem je k tozadevnemu pisanju tukajšnjega tiska zavzel stališče tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, ki je dejal, da koroški Slovenci pozdravljamo obisk jugoslovanskega zunanjega ministra, ker smo prepričani, da bo prispeval k nastanku atmosfere, v kateri bo lažje reševati še odprto manjšinsko vprašanje v Avstriji. Toda hkrati je nedvoumno poudaril: „Ni-

kakor pa nismo mnenja, da se je položaj koroških Slovencev izboljšal. Zakon o narodnih skupinah ne pomeni izpolnitve člena 7 državne pogodbe in zato od slovenske narodne skupnosti nihče ne more pričakovati, da bo zdaleč obširnejše zaščitne določbe iz državne pogodbe dala v zameno za zakon o narodnih skupinah v njegovi sedanjih oblikah.“ Ob koncu je še naglasil, da slej ko prej zahtevamo, da vla-

skem vprašanju. Tozadevna določila člena 7 državne pogodbe so slej ko prej neizpolnjena, trenutno veljavni zakon o narodnih skupinah pa kot „sad“ tristrankarskega dogovora (ki se vedno bolj izkazuje kot izrazita protimanjšinska zarota) predstavlja očitno diskriminacijsko zakonodajo, ki bistveno zožuje krajevno in vsebinsko veljavnost pravic, ki so nam zagotovljene v državni pogodbi.

■ Ne more biti govora o kakem izboljšanju, dokler nam z mednarodno pogodbo zajamčeno enakopravnost povsem odrekajo v dveh tretjinah (glede dvojezičnih napisov celo v petih šestinah) našega avtohtonega naselitvenega ozemlja.

■ Ne more biti govora o kakem izboljšanju, dokler „enakopravnost“ dejansko izgleda tako, da smo izpostavljeni grobim šikanam varnostnih organov in upravnih oblasti, če zahtevamo uradovanje v slovenskem jeziku (primer mejni prehod Holmec, kjer carinik v primeru zahteve po slovenskem uradovanju pokliče žandarja, ki se potem nad „žrtvijo“ znosi na način, ki nevarno spominja na policijske metode iz proslule prefektosti).

■ Ne more biti govora o kakem izboljšanju, dokler se iz slovensčine, ki jo državna pogodba priznava za enakopraven uradni jezik, na uradnih mestih tako nesramno norčujejo, da to meji na narodno žalitev. (Uradni spis občine Bistrica v Rožu, ki ga kaže naša slika na levi spodaj, vsebuje naslednje „slovensko“ besedilo: „Glede vašega pisa od 28. 5. 1979 vam sporočamo, da občina Bistrica v Rožu ne napiše dvojezične razglase, ker po primeru določila zakonu za narodne skupine dvojezično oznanilo od razglasu ne obvezno predvide. Zaraditega nismo razobisili informacija o formiranju „Soveta za Lov“ v slovenskem jeziku.“ To spakedranščino je treba prebrati večkrat, da človek potem še vedno ne ve, za kaj gre — in to se imenuje „enakopravnost“ koroških Slovencev).

■ Še zlasti pa ne more biti govora o izboljšanju, dokler nad manjšino kot nenehni pritisk visi grožnja političnih procesov, ki jih uprizarjajo proti aktivistom, ki so demonstrativno opozarjali na nerešeno manjšinsko vprašanje in zahtevali dosledno izpolnitev člena 7 državne pogodbe.

Ob takih primerih, ki pa bi jih lahko navajali še dolgo vrsto, moramo pač vedno spet ugotoviti, da ne more biti govora o izboljšanju našega položaja, dokler nam tako eklatantno kratijo pravice, ki so nam zajamčene v državni pogodbi. Če pa kdo kljub temu pravi, da je prišlo do izboljšanja glede manjšinskega vprašanja, tisti govori iz nevednosti (in bi bilo bolje, da molči) ali pa zavesno trdi neresnico (in si s tem sam izstavlja spričevalo).

Koroški Slovenci pri predsedstvu SRS

Prejšnji teden, v četrtek 19. julija, je bil v Ljubljani razgovor med predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev in predstavniki Slovenije.

V delegaciji koroških Slovencev, ki sta jo vodila predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc, so bili še Janez Wutte-Luc, Feliks Wieser in Teodor Domej ter Mirkó Sabotnik, Filip Warasch in Jože Wakounig. S strani Slovenije pa so bili navzoči predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj ter Vida Tomšič, Milja Ribičič, Marjan Osolnik, Jože Hartman, Zofka Klemen-Krek in Brane Zupanc. Prav tako se je razgovora udeležil tudi generalni konzul SFRJ v Celovcu Milan Šamec.

Po razgovoru o vprašanjih, zanimivih za obe strani, je predsednik Viktor Avbelj zadržal goste na večerji.

da reši življenjska vprašanja sporazumno s prizadeto manjšino. —

Ob trenutnem položaju je vsekakor povsem neupravičeno govoriti o kakem „izboljšanju“ v manjšin-

SLOVENSKA
PROSVETNA ZVEZA

V a b i l o

na uprizoritev
Mikelnove dramatizacije
novele koroškega pisatelja
Prežihovega Voranca

Samorastniki

v soboto 4. avgusta 1979 ob 19.30 uri in
v soboto 11. avgusta 1979 ob 19.30 uri

na prostem (v bližini Vazarja) v Spodnjih Vinarah pri Šentprijanu v Podjuni.

V primeru slabega vremena bosta predstavi v nedeljo (5. oziroma 12. avgusta) ob istem času in na istem prostoru.

O d b o r

Zgodovinski pomen vstaje slovenskega naroda

Minulo nedeljo — 22. julija — smo obhajali dan vstaje slovenskega naroda, v spomin na zgodovinski 22. julij 1941, ki je brez dvoma eden najpomembnejših datumov v vsej zgodovini slovenskega naroda, saj se je tedaj tudi na Slovenskem začel oboroženi upor proti fašističnim okupatorjem in boj za osvoboditev domovine. Po vsej Sloveniji so bile v dneh okoli te obletnice številne prireditve in slovesnosti, ki so veljale spominu na junaška leta narodnoosvobodilne borbe, posvečene pa so

vilna pisma žrtev za svobodo in glasbena redakcija ljubljanske televizije za serijo „Puntarska pesem“. Prav tako pa so podelili tudi plakete zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije za leto 1979.

O zgodovinskem pomenu dneva vstaje slovenskega naroda je na eni izmed velikih proslav govoril predsednik ustavnega sodišča SR Slovenije dr. Jože Brilej, ki je bil za časa narodnoosvobodilnega boja prvi komisar XIV. divizije in 7. korpusa. Orisal je vlogo komunistične partije Slovenije že pred vojno in dejal, da je KPS našla pot do razuma in srca svobodoljubnih slovenskih množic, slovenske množice pa so našle v KPS tisto politično silo, ki jih v nobeni, še tako težki situaciji ne bo zapustila. To zaupanje — je naglasil dr. Brilej — se je še bolj utrdilo v trenutku, ko so nemške, italijanske in madžarske horde okupirale Slovenijo in si jo med seboj razdelile, ko je večina meščanskih voditeljev pobegnila v inozemstvo, drugi pa, ki so ostali doma, so se hodili klanjati okupatorju ali mu celo pomagali, medtem ko je partija ostala na svojih borbenih mestih. Le tri tedne po okupaciji je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda, ki je imela svoj cilj — z oboroženim bojem zopet priboriti svobodo in združitev vsega slovenskega naroda.

Ko je govoril o junaški narodnoosvobodilni borbi in o ogromnih žrtvah, ki jih je doprinesel slovenski narod, je dr. Brilej poudaril: „Toda, ko govorimo o žrtvah narodnoosvobodilnega boja, ne smemo izgubiti izpred oči, da je ta borba slovenskega naroda najusodnejše in istočasno najsvetlejšje dejanje v vsej tisočletni zgodovini slovenskega naroda. Prvikrat v svoji zgodovini so se Slovenci borili za svoje ozemlje, za svojo svobodo, za svoj obstanek ter za svobodno bodočnost prihodnjih generacij. Z narodnoosvobodilno borbo smo Slovenci prvokrat stopili v družbo evropskih narodov kot suveren in enakopraven narod, ki si je skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi sam priboril svojo svobodo in sam odloča o svoji bodočnosti.“

Priznanja bivšim koroškim partizanom

Med nagrajenci, ki so letos ob dnevu vstaje slovenskega naroda prejeli plaketo zveznega odbora Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije, so tudi trije bivši koroški partizani. In sicer so to sekretar glavnega odbora Zveze koroških partizanov Lipej Kolenik ter članci Zveze koroških partizanov Terezija Prušnik-Mira in Ivanka Sadolšek-Zala.

Nagrajencem iskreno čestitamo k visokemu priznanju!

bile tudi današnji stvarnosti, ki se je odražala v novih delovnih zmogah.

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda so na osrednji slavnosti v Ljubljani podelili tradicionalne nagrade vstaje slovenskega naroda, ki jih vsako leto podelijo za kulturna, znanstvena in druga dela, ki ohranjajo tradicije NOB. Letos so te nagrade prejeli akademski kipar Janez Pirnat, skladatelj Pavel Šivic, pesnik in bivši koroški partizan Miha Klinar, dr. Uroš Kostič, dr. Matjaž Kmecl, igralka Pavla Brunčko, uredniški odbor „Vodnika po partizanskih poteh“, uredniški odbor knjige „Poslo-

GEMEINDEAMT FEISTRITZ IM ROSENAL

Bezirk Klagenfurt, Kärnten · Postleitzahl 9101

Zahl: 005/79

Beitrag: Razglas

Gesamt

Glede vašega pisma od 28.5.1979 vam sporočamo, da občina Bistrica v Rožu ne napiše dvojezične razglase, ker po primeru določila zakonu za narodne skupine dvojezično oznanilo od razglasu ne obvezno predvide. Zaraditega nismo razobisili informacija o formiranju „Soveta za Lov“ v slovenskem jeziku.

1979 07 11

PRAZNOVANJE NA REBERCI:

V TOVARNI CELULOZE se veselijo uspešno končanega boja za ohranitev delovnih mest

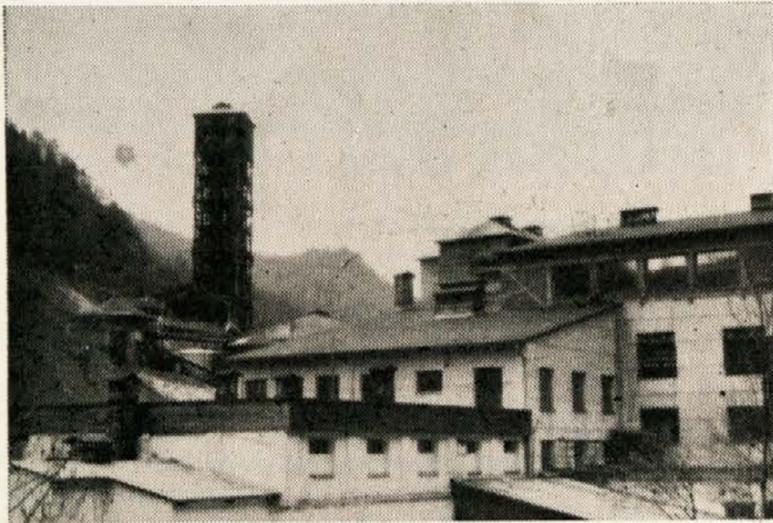
Skoraj eno leto so se reberški delavci borili za svoja delovna mesta. Solidarnost delavcev in njihova enotnost je končno privedla do uspeha: v ponedeljek prejšnjega tedna se je spet začela produkcija celuloze in se je končal enoletni eksistenčni strah tam zaposlenih delavcev pred brezposelnostjo. Dvesto delavcev in njihove družine živijo končno zopet življenja vredno življenje v miru in brez eksistenčnih skrbi.

Vse to je bilo vzroka dovolj za praznovanje: po uspešno končanem boju za delovna mesta je obratni svet tovarne „Obir“ sprejel sklep, da bo priredil obratno proslavo za delavce in nastavljenca, da bi s primerno slovesnostjo začeli svoje delo. Proslave, ki je bila v petek preteklega tedna, so se udeležili tudi številni častni gostje, ki so si pridobili zasluge za obstoj tovarne celuloze na Reberci.

Predsednik obratnega sveta, kapelški župan Josef Lubas, je pozdravil številne častne goste iz Koroške in Slovenije, na čelu deželnega finančnega referenta deželnega svetnika Hansa Schoberja, predsednika koroške delavske zbor-

ni jih razširjajo določeni krogi in njim prijazen tisk v javnosti in ki jih je treba enkrat za vselej zavrniti:

- Tovarna celuloze „Obir“ ni jugoslovansko, marveč avstrijsko podjetje; saj tudi v času lastnice

nice Quantschnika, predstavnike avstrijske sindikalne zveze, okrajnega glavarja Dr. Scheiberja, jugoslovanskega generalnega konzula Milana Šamca ter konzula Petra Zupančiča, zastopnika predsednika gospodarske zbornice Slovenije Verbiča Staneta Rozmana in še mnoge druge.

V svojem nagovoru je Lubas spomnil na boj za delovna mesta, ki se je končal z edino možno rešitvijo, ko je tovarno „Obir“ prevzela jugoslovansko-švicarska skupina. Le-ta namreč za leta naprej zagotavlja s svojim lastnim kapitalom, z garancijo odkupa celotne produkcije in z orientacijo na bodočnost delovnih mest vseh zaposlenih. S tem v zvezi je Lubas predlagal olajšave glede carin in obmejnega blagovnega prometa. Kakor je bila Železna Kapla že pred stoletji važen prehodni pas za svinec na jug in obratno za sol na sever, tako naj se tudi danes ta funkcija obmejne občine spel obnovi. V svojem govoru se je Lubas, kot je dejal, dotaknil tudi treh laži,

Italijanke Erker-Hočevarjeve noben človek ni prišel na misel, da bi prejšnjo tovarno označil za italijansko;

- Noben delavec ni bil odpuščen, vsi so zopet sprejeti. Samo starejši oz. bolni kolegi so na začasnem dopustu, med katerim se lahko odločajo, ali hočejo nazaj na delo ali pa bodo šli v pokoj odn. rento;
- Kar pa se tiče znižanja mezd, predstavlja cinizem brez primere, če se nad tem zgražajo ravno tisti, ki bi Reberco sploh najraje videli stati. V zvezi s tem je Lubas zlasti hvalil zakon o insolvencah, ki je delavcem v

času nedelovanja tovarne zagotavljal nadaljnjo plačo.

Ob koncu svojega govora je v imenu vseh delavcev izrekel zahvalo posebno zaslužnim ljudem za obstoj tovarne; med drugimi je naštel deželnega svetnika Schoberja in njegovega pravnega svetovalca dr. Ritzbergerja in predsednika Verbiča, da je vedno držal svojo besedo.

V imenu nadzornega sveta tovarne „Obir“ in „Slovenijapapir“ je delavcem čestital predsednik Franc Zupančič k njihovemu uspehu, ki je po enoletni agoniji tovarne pripomagal k ponovnemu obratovanju. Sodelovanje med Jugoslovanskim obratom „Slovenijapapir“ in reberško tovarno celuloze nikakor ni novo je poudaril Zupančič. Da se je sedaj ta obrat s 70% kapitala udeležil pri tovarni „Obir“, je rezultat jugoslovanske politike, ki je politika odprtih meja, mednarodnega sodelovanja in protiatlantične orientacije. Ta jugoslovanska gospodarska usmeritev velja za vse države in tudi povsod funkcionira brezhibno, samo na Koroškem so določeni krogi zagnali vik in krik.

Podobno se je izrazil tudi poslovodja tovarne „Obir“ direktor dipl. inž. Kosel, ki je dejal, da vidi edino nalogo tovarne v proizvodnji celuloze.

Ob zaključku „uradnega“ dela proslave je deželni svetnik Schober dejal, da je njemu kot finančnemu referentu dežele vseeno, odkod denar prihaja, glavno mu je zagotavljanje delovnih mest. Tudi prej nihče ni vprašal, odkod denar pride, še manj pa, kam se je izgubil. To pa je ravno pri tej tovarni v zadnjih letih bilo mnogo bolj zanimivo. Zdaj se je končno našla rešitev, ki zadovoljuje vse dele: udeležene delničarje, deželo in posebno še delavce.

To je bilo videti tudi ob nadaljnjem poteku prireditve: ob glasbi, plesu, pivu in vinu ter odobjih na žaru so delavci dolgo v popoldan in večer z zadovoljstvom na obrazu praznovali uspeh svoje solidarnosti, enotnosti in potrpežljivosti. Čas nesigurnosti je za prihodnja leta vsekakor minil.

Dunaj bo obiskal Koroško

V času od 2. do 19. avgusta bo Koroško obiskal Dunaj, in sicer s svojo „Avstrijsko hišo“, kakor se imenuje potovalna razstava, s katero želi Dunaj opozoriti na dobro partnerstvo, ki avstrijsko glavno mesto zlasti na področjih kulture in gospodarstva povezuje z zveznimi deželami Avstrije. Lok razstave sega od mednarodnih funkcij, ki jih izpolnjuje Dunaj kot „izložbeno okno“ za vsa Avstrijo, preko kulturnega bogastva, ki je last ne le Dunajčanov temveč vseh Avstrijcev, pa do gospodarske politike, kjer investicije z Dunaja prispevajo k utrjevanju tudi v drugih predelih države.

„Avstrijska hiša“ mesta Dunaja bo gostovala v 19 mestih Avstrije. Na Koroškem bo obisk trajal od 2. do 19. avgusta. Najprej se bo razstava predstavila v Wolfsbergu (od 2. do 5. avgusta), potem jo bodo prikazali v Celovcu (od 9. do 12. avgusta na Novem Irgu), za zaključek pa se bo ustavila še v Beljaku (od 16. do 19. avgusta na Irgu pred mestno hišo). Razen ob dnevih otvoritve bo razstava povsod odprta dnevno od 9. do 19. ure.

V okviru dunajskega obiska bo na Koroškem gostovala tudi znana dunajska igralka Elfriede Ott, ki bo 2. avgusta v Wolfsbergu (delavska zbornica) in 9. avgusta v Celovcu (Dom glasbe) izvajala posebej za to gostovanje pripravljeno spored pod naslovom „Dunajsko v O-Duru“. Prav tako 9. avgusta pa bo iz Celovca prenos priljubljene radijske oddaje „Za avtomobiliste“ (Autofahrer unterwegs), ki jo bodo za to priložnost oddajali iz magistrata.

Most med sosedi

Pred nekaj tedni je radio Koper-Capodistria obhajal svojo tridesetletnico in je bil — kot smo poročali tudi v našem listu — ob tej priložnosti prikazan dosežani razvoj in uspeh pri utrjevanju razumevanja in sporazumevanja med dvema sosednima narodoma in državama. Prejšnji mesec pa je koprski radio napravil nov pomemben korak po poti svojega tehničnega razvoja, ko je začel svoja dva programa — v slovenščini in italijanščini — oddajati na ločenih valovih, medtem ko je prej oba programa oddajal na skupnem valu.

Doslej je imel koprski radio dnevno 13 ur oddaj v italijanščini in dobre 3 ure oddaj v slovenščini, medtem ko je dobre 3 ure prenašal oddaje ljubljanskega radia. Ob letošnjem jubileju pa so dobili nov 300-kilovatni oddajnik, preko katerega sedaj oddajajo program v italijanščini, medtem ko so preko starega 100-kilovatnega oddajnika začeli oddajati program v slovenščini.

S prehodom na samostojni val se je oddajanje programa v italijanščini razširilo na cel dan (od 7. do 20. ure). Dnevno oddajajo kar 13 poročil in dnevnikov, poleg tega pa številne specializirane oddaje, ki zajemajo vsa področja od zunanje in notranje politike pa do kulture, šolstva in športa. Kot novost sta bili uvedeni literarna oddaja ter oddaja o zgodovinskih, folklornih in drugih posebnostih italijanske narodnosti v Jugoslaviji. Prav tako je bil razširjen tudi slovenski program, ki traja sedaj ob delavnikih 5 ur (od 6. do 7.30 in od 13. do 17. ure) ter ob nedeljah 7 ur (od 7. do 9. in od 13. do 18. ure). Med novosti sodi predvsem večje število poročil ter specializirane zamejske oddaje, ki so na sporedu trikrat na teden. Slovenske oddaje koprskega radia so pomembne tudi za slovensko narodnostno skupnost v sosednji Italiji, ki ima po tej poti neposredno povezavo z matičnim narodom.

Tako opravlja radio Koper-Capodistria pomembno nalogo kar v več smereh: povezuje italijansko narodnost v Jugoslaviji z matičnim narodom v Italiji ter obratno slovensko manjšino v Italiji z matično državo Slovenijo in Jugoslavijo, hkrati pa bistveno prispeva tudi k sodelovanju in sožitju med obema državama. To je bilo z več strani poudarjeno ob uvodoma omenjenem jubileju in je bilo tudi zapisano v knjigo spominov koprskega radia: „S svojim pomembnim in odgovornim delom utrjujete poti sožitja med narodi, katerega neločljivi del so tudi narodnostne skupnosti na obeh straneh meje,“ kot je zapisal predsednik komisije za manjšinska vprašanja SZDL Slovenije Jožef Hartman, ali: „Vaša prizadevanja so pomemben prispevek za še bolj prijateljske stike in še tesnejše sodelovanje naših dveh narodov,“ kot je opisal svoj vtis prvak KP Italije Luigi Longo.

Treba bo pravično razdeliti kar nam nudita narava in razvoj

Generalni sekretar FAO (organizacije Združenih narodov za vprašanja kmetijstva in prehrane) je pred nedavnim izjavil, da bo leta 2000 na Zemlji 6 milijard ljudi, to se pravi, da bo prebivalstvo v teh tridesetih letih naraslo skoraj za 50 odstotkov. V tej zvezi je opozoril na dejstvo, da že sedaj trpi več milijonov ljudi lakoto, stanje pa se bo, če bo razvoj prebivalstva tako hitro šel naprej, v bodočnosti še bistveno poslabšalo. Pretresljivo pa je to dejstvo predvsem zato, ker se objektivno gledano pridelava na Zemlji toliko, da bi se lahko nasitilo še enkrat toliko ljudi, kot jih živi trenutno.

Zakaj je potem prišlo tako daleč, da toliko ljudi strada, se bi lahko ob tem vprašali? Odgovor na to vprašanje je, da toliko ljudi strada zato, ker so pridelki neenakomerno porazdeljeni, to se pravi, da je družbeno in ekonomska razdelitev neenaka in napačna. Medtem ko bogati razviti svet postaja vedno bogatejši, področje nerazvitega, revnega sveta zaradi hitrega naraščanja prebivalstva, v glavnem pa zaradi izkoriščanja revnih dežel po bogatih postaja še bolj revno.

Na območju nerazvitega, tretjega sveta trpi dandanes lakoto približno 200 milijonov ljudi, čeprav bi pri ekonomski obdelavi zemlje lahko pridelali 4-krat toliko, kot pridelamo danes, to se pravi 8-krat toliko, kolikor bi potrebovali, da bi nasitili vse ljudi. To dejstvo pa je dokaz za to, da lakota ni posledica previsokega števila prebivalstva. Krivda je v preveliki porabi in zlorabi na eni strani, na strani kapitalističnega sveta in neekonomsko obdelovanje velikih predelov obdelovalne površine na svetu.

Če torej človeštvo ne bo hotelo, da bo vedno več ljudi gladovalo, da bo v bodočnosti gospodarski položaj vsebolj katastrofalen, bo potrebno najti pot, bolj pravično in pošteno razdeliti to, kar nam da zemlja, kar nam nudita razvoj in proizvodnja. Ne bi se smelo na primer zgoditi, da ima 70 odstotkov svetovnega prebi-

valstva samo 10 odstotkov svetovnega bogastva, medtem ko ostalih 30 odstotkov razpolaga, konzumira in zlorablja 90 odstotkov vseh dobrin na svetu. Ne bi se smelo goditi na svetu takšne krivice, kot je ta, da otrok, ki se rodi v industrijsko razvitem svetu, lahko konzumira in porabi 40-krat toliko, kot njegov sovrstnik, ki se je pač po usodi rodil v kakšni siromašni deželi tretjega sveta.

Tudi kar se tiče zdravstva, so velike razlike med deželami v razvoju in visoko razvitemi industrijskimi deželami, čeprav bi bilo dosti zdravnikov in zdravil za vse. Tako bi lahko preprečili 80 odstotkov infekcijskih, parazitskih boleznih, če bi omogočili, da bi imel vsak človek zadosti dobre, pitne vode. To bi uspelo, če bi investirali vsako leto približno 3 milijarde dolarjev, to je 1 odstotek tega, kar se na primer porabi vsako leto za oboroževanje. Šokira na primer tudi dejstvo, da industrijsko-razvite dežele porabijo v letu 3 milijarde dolarjev samo za alkoholne pijače.

Prepad med „bogatom“ in „revnim“ svetom pa povečava tudi dejstvo, da se razviti svet vedno bolj bogati na račun nerazvitega (pojva imperializma!) tako, da vredno kupuje surovine iz nerazvitega sveta, jih predeluje v industrijske izdelke, te pa potem spet drago prodaja v nerazviti svet. Za to bi lahko navedli konkreten primer: Nerazviti svet je prodal industrijskim deželam v enem letu surovine za 30 milijard dolarjev (nafta pri tem ni upoštevana), industrijski svet je surovine predelal v dokončne izdelke, ki jih je prodal potem spet nerazvitemu svetu za 200 milijard dolarjev. V tem primeru se je obogatil torej razviti svet za 170 milijard dolarjev na račun nerazvitega sveta.

Velikokrat je pri nas govora o „eksploziji rojstev“ in o potrebi po kontroli rojstev v državah v razvoju. Pri tem pa seveda ostane odprto vprašanje o „potrošniški eksploziji“ in v tej zvezi o potrebi nadziranja bogastva v razvitem, kapitalističnem svetu.

Madžarska TV tudi v SR Hrvatski

V okviru SR Hrvatske živi okoli 35.000 pripadnikov madžarske narodnosti, in sicer jih je nekaj več kot 18.000 v Baranji, ostali pa v Podravini in Slavoniji.

Po sporazumu med televizijama Novi Sad in Zagreb so sedaj tudi pripadniki madžarske narodnosti v SR Hrvatski dobili možnost, da lahko sprejemajo televizijski program v materinščini. Prek oddajnika zagrebške televizije Belje namreč lahko vsak dan ob 17.40 uri spremljajo spored v madžarsčini, ki ga oddaja postaja Novi Sad. Razen informativnih oddaj obsega ta spored še prispevke novinarjev in snemalcev zagrebške televizije posebej s področja Baranje, Podravine in Slavonije. V teh prispevkih bodo skušali čim bolj živo spremljati dogodke iz družbenega, političnega, gospodarskega, kulturnega in športnega življenja na področjih, kjer živi madžarska narodnost.

Kje je naša samorastniška zavest?

Slovenska prosvetna zveza s pomočjo igralcev prosvetašev iz vse Podjune letos ponovno uprizorja dramo „Samorastniki“ koroškega pisatelja Prežihovega Voranca v dramatični Miloša Mikelnja (glej vabilo na 1. strani). Iz gledališkega lista povzemamo misli, ki jih je pod gornjim naslovom strnil režiser koroške uprizoritve „Samorastnikov“ Marijan Srienč.

Zakaj se je uprizoritev „Samorastnikov“ šele tako pozno postavila na koroško slovensko prizorišče? Na eni strani je vsekakor zahtevnost realizacije, kajti potreba tolikih kulturnih sprememb ustraši vsako amatersko igralsko skupino. Ne-

kje pa je vzrok iskati tudi v moralni in ideološki zakrknjenosti konservativnosti našega človeka: nekateri smatrajo avtorja za komunisto v najnegativnejšem smislu in ga a priori odklanjajo, spotikavajo se na robatosti jezikovnega izrazoslovja in še danes mnogo ljudi noče in ne more prenesti, da avtor posveti in cerkveno gosposko na tak način razgalja v polni luči koroške realnosti brez prikrivajočih senc.

Prežihovi „Samorastniki“ razkrinkajo demagogijo posvetne gospodke ter njih dualistično zakonodajo, pa tudi tiste, ki pod plaščem „božje milosti“ zasledujejo vseprej druge cilje in jim hlapčevsko služijo, namesto, da bi služili resničnim idealom religije.

Kratenje pravic slovenski narod teži že nekaj stoletij, to nam zgodovina prepogosto dokazuje. Teži nas tudi še danes, kot tudi v času, ko je samorastniški „hlapec Jernej“ — Prežihov Voranc sam iskal svojo pravico. Poniževanje, zatiranje in krivičnost socialnega stanja, krutost oblasti do delavskega človeka so ga inspirirale, da se je zatekel k literarnemu opisovanju obstoječih nedostatkov. Papir je potrežljiv in je vse to prenašal; žal pa tega niso prenesli ljudje, ki so v svoji konservativni zaplankanosti osporavali vsakovrsten napredek. Kaj ni še danes nešteto večerajšnikov, ki

so obličali v blatu dogmatične ideologije preteklosti?

Zato so bili preganjani naši pradedje in babice, zato je bil izrinjen iz domačih krajev Prežih sam, tako tudi njegovi samorastniki, Meta in njeni pankrti. Zato tudi nam ne

prizanesejo in se moramo polomci pankrskih samorastnikov še danes boriti proti sencam zgodovine, proti ideološkim prilikavcem, dvoluknjičastim paragrafskim konjenikom in nacionalističnim blaznežem.

Zgodba o samorastnikih je živa

slikanica, resnična retrospektiva davnih zgodovinskih, polpreteklih, kakor tudi sodobnih razmer, ki nas so in nas še tarejo, davijo, pritiskajo ob tla. Oblast nas zavira v razvoju pri delitvi pravic nam maha s praznim žakljem, pri zakonodaji nas posiljujejo kot najklavnjejšo ponesnico — koroški Slovenci ostajamo žalibog nezakonski pankrti avstrijske vlade. Cerkev nam pod preležo bratske ljubezni pridiga „ljubite se med seboj“, „spoštujte in ljubite svojega bližnjega, kakor samega sebe“, „cerkev za sožitje obeh narodov“ — namesto očenaša pa nam ubijajo v glavo „Vater unser der du bist...“ Muhe pa naprej sedajo na blato preteklosti in ga raznašajo ter mečejo na svoje sobrate. Vse po cerkvenih pravilih krščanstva!

Na Koroškem pač živita dve veliki družini — karniška in hudabivška. Karniška — nepristopna, hladna, koruptna, lažno demagoška, uživajoča v svoji moči nad malim bratcem. Hudabivška — velika samorastniška družina, svesta si zdravega duha, zavedajoča se svojih (okrnjenih) pravic, bolešna od bolečin kriči na pomoč v trdo steno neprizanesljivega kamnitega srca večjega brata.

Vsi iščemo tiste „Karnice“, kjer

(Dalje na 4. strani)

Kako svobodna je svoboda na Koroškem

V Avstriji, posebno še na Koroškem, je menda vse svobodno: mnenje, tisk, sodišča in in in... seveda tudi domovina.

Toda strah in groza, če se te svobode posluži kak napreden, demokratičen, levosmerjen, Slovincem prijazen umetnik; potem nastopijo:

To je zadostovalo in Kleine Zeitung je preizkusila svojo moč: v neštetih člankih proti Linthalerju, ki pa so v bistvu merili na demokratična prizadevanja med celovškimi študenti in profesorji, je zagnala vokal in krik, kakor da bi se podrl svet zaradi te grafike. Sledila so (naročena?) pisma

1) gospod Stritzl; 2) državni tožilec; 3) sodnik. Da bi svobodo zopet spravili na svoje mesto in osvobodili Koroško naprednih umetniških produktov. Ta metoda ima sistem, ki je na Koroškem nepremagljivo. In tako je celovško sodišče pred nedavnim zopet nastopilo kot zadnja instanca naše doline šentflorjanske.

Lani se je napredni grafik Hans Linthaler udeležil razstave angažiranih slik in grafik na celovškem univerzi; na svoji grafiki je upodobil kot tarčo šefa nemških industrialcev Schleyerja, ki so ga teroristi ubili.

bralcev, tožba in sodba. Po § 282 je bil Linthaler obsojen na dva meseca zapora pogojno.

Kakor razvidimo iz današnje grafike, se Linthaler od te sodbe ni dal ustrahovati. Eno leto pred orgazmom »domovini zvestih 110-odstotnih Korošcev, ob 60-letnici plebiscita, jim ponuja zrcalo. In spet se začneja vrtneti kolo koroških branilcev svobode. Doslej smo pri točki 1) zgoraj omenjenega vrstnega reda. Za gotove ljudi naše domovine je pač pogled v zrcalo nezadržljivo...

Se ne vemo, ali bosta sledili tudi 2. in 3. točka, vendar se temu ne bi čudili, saj je že znani Avstrijec Karl Kraus rekel, da je »justica vlačuga in država njen zvodnik«.

Morda bi bilo dobro, če bi se naši sodniki učili pri svojih nemških kolegih. V Hamburgu je pred nedavnim stal pred sodiščem napredni pesnik F. C. Delius, ker je v neki pesmi Helmuta Hortena, tudi pri nas znana nemškega velikapitalista, primerjal s »podležem«. Vendar ga je hamburško sodišče oprostilo: čeprav je ugotovilo, da bi ta primerjava lahko bila žaljiva, pa je pri takšni sodbi treba upoštevati »specifično-umetniška merila«. Pri oblikovanju social-politične tematike mora biti dovoljeno izražanje »v skrajšani, drastični in priostreni obliki«, kajti sicer bi ne bilo več mogoče pojasnjevati sodobnih konfliktov in potem »umetnost ne bi bila več svobodna«.

To je — kakor rečeno — spoznalo nemško sodišče.

Avstrijska sodišča pa od nekdanje svobode delijo drugače; na primer na Koroškem: če Heimatsdienst na svojih plakatih in drugih tiskarskih proizvodih nesramno hujska proti Slovincem, potem Stritzl, tožilec in sodnik molčijo; če pa se angažirano udeležujejo napredni umetniki, visi ob sodba s strani celovškega sodišča naravnost v zraku...

VELIKAN SLOVENSKE UMETNOSTI

Božidar Jakac osemdesetletnik

V sredo 18. julija je znani likovni umetnik Božidar Jakac slavil osemdesetletnico svojega izredno ustvarjalnega življenja. Saj stoji že šest desetletij v prvi vrsti umetniškega življenja na Slovenskem in v Jugoslaviji. Za svoje bogato ustvarjanje je bil Jakac po revoluciji v Jugoslaviji deležen že številnih priznanj in odlikovanj, v sredo pa je prejel red jugoslovanske zastave z lentjo, ki mu ga je podelil predsednik republike maršal Tito. V nagovoru ob izročitvi odlikovanja je predsednik predstava SR Slovenije Viktor Avbelj dejal, da je „Božidar Jakac eden izmed vodilnih umetnikov — ustvarjalcev sodobne slovenske kulture, pa tudi eden tistih naših vodilnih ljudi, ki so ustvarjali temelje naše svobode, suverenosti slovenskega naroda in bratske skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti“.

V jubilejnim letu Božidarja Jakaca so številne kulturne organizacije priredile posebne razstave njegovih umetniških del, posebno grafik in portretov. Prva taka razstava v jubilejnim letu je bila v „auli slovinci“ v Celovcu, tako da smo tudi koroški Slovenci imeli možnost, da se seznanimo z delom največjega še živega likovnega umetnika. Prejšnji teden pa je bila jubilejna Jakčeva razstava odprta v likovnem razstavišču Ribarda Jakopiča v Ljubljani, ki obsega 260 olj, risb, grafik in pastelov umetnika-jubilanta.

Že v dvajsetih letih našega stoletja je Jakac stopil s svojim delom v javnost in od takrat naprej določil

smernice razvoja slovenske likovne umetnosti. Kot kulturni delavec, ki je globoko spoštoval odgovornost do ljudskih množic, je Jakac našel tudi pot v partizane in bil v času NOB predsednik partizanskega slovenskega umetniškega kluba. Po vojni je bil soustanovitelj slovenske likovne akademije in bil tam dolga leta rektor in profesor in sodi še danes, kljub svoji starosti, med najproduktivnejše kulturne delavce našega naroda.

Jubilejni govor na slavnosti v čast Božidarja Jakaca je imel predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, ki je med drugim poudaril: „Jakac je do danes ostal zvest svoji usmeritvi, zakoreninjeni v svoji zemlji, se pravi v svoji ljudski in narodni biti, hkrati pa pripravljen prispevati k vsečloveškemu umetniškemu ustvarjanju... Svoje veliko ime je Jakac zapisal Osvobodilni fronti in narodno-osvobodilni borbi slovenskega naroda. Vedel je, da tako izpostavlja svoje življenje pa tudi delo nevarnosti, da mu ga bosta okupator in izdajalska bela garda uničila. Kljub vsemu temu je Božidar Jakac prišel v partizane in se udeležil pomembnih mejnikov naše revolucije. Tako je NOB pomenila obenem tudi največje kulturno dejanje slovenskega naroda, s Kajuhom ter s čudovito in pretresljivo mapo partizanske grafike.“

Za vse slovenski narod je želeli, da še dolgo ne bo umahnila ustvarjalna moč velikega umetnika, ki mu ob življenjskem jubileju iskreno čestitamo tudi koroški Slovenci.

o ideološki diskriminaciji napad, žalitev in podcenjevanje vernikov delavcev, delegatov, članov delavskih svetov in delegatskih skupščin, konferenc socialistične zveze, sindikatov, mladine, direktorjev in drugih vodilnih in vodstvenih delavcev, ki niso postali to, kar so, niti zgolj zato, ker so verniki, niti zgolj zato, ker so člani zveze komunistov. Okolaj, kjer živijo in delajo, so jim priznala njihove vrednote, delo in sposobnosti, jih izvolila in jih še bodo neglede, kaj so po veri ali po svetovnonazorskem

Nekaj stvarnih ugotovitev o položaju Cerkve v Sloveniji

V zadnjem času je v tujakšnjem tisku spet zaslediti vesti, ki vedo poročati o „zasledovanju“ in „zatiranju“ cerkve in vere v Sloveniji; posebno „informirana“ se v tem smislu kaže Kleine Zeitung. Ker smo prepričani, da tudi bralce našega lista zanima, kako je v resnici s temi stvarmi, ponatisujemo iz ljubljanskega Dela intervju, ki ga je imelo Delo s sekretarjem ZKS Francem Šefincem, kateri je zavel stališče k aktualnim vprašanjem odnosa socialistične družbe do vere, Cerkve in klerikalizma.

Uredništvo

Vprašanje: Na predavanju o nekaterih aktualnih vprašanjih odnosa socialističnih sil do religije, cerkve in klerikalizma, ki ste ga nedavno imeli za delavce republiškega sekretariata za nožranje zadeve, ste dejali, da je nevarna in zelo aktualna oblika klerikalizma nenehno poudarjanje, kako so verniki v naši družbi drugorazredni državljani, ki nimajo enakih pravic kot drugi, čeravno so jim te z ustavo zagotovljene. Med takimi, ki poskušajo vcepjati takšno prepričanje, je tudi ljubljanski, dolgo časa v tujini živeči duhovnik Franc Rode. V pismu uredništvu Dela je med drugim zapisal: „Vernik se pogosto počuti drugorazrednega, s tem da je veren, mu je a priori onemogočen dostop do liste vloge, ki je pridržana članom zveze komunistov“. Kako komentirate takšne trditve Franca Rodeja, ki jih je uporabil že tudi na svojih predavanjih in v svojih prispevkih in ki so jih povzeli po njem tudi nekateri emigranti in tuji časopisi?

Odgovor: Odnosi med našo socialistično samoupravno družbo in verskimi skupnostmi, tudi katoliško, so dobri, kot je bilo to že večkrat poudarjeno s strani družbenopolitičnih in verskih skupnosti. Tako stanje je nedvomno v obojestransko korist, saj, med drugim, omogoča tudi uspeh prizadevanj za obče dobro naših delovnih ljudi. Vendar so zadnje čase spet nekoliko izrazitejši poskusi nekaterih posameznikov, ki jim tak razvoj ne ustreza in ki bi skladno s svojimi ideološkimi in političnimi smotri radi izničili to dobro in težko ustvarjeno klimo. Radi bi oživili klerikalno, politično Cerkev. Ocene teh skrajnežev, da lahko izkoristijo nekateri šibkosti v naši družbi, da smo pripravljene celo na nekakšno odstopanja od dosežkov boja za napredek in razvoj, odreči se kakšnim revolucionarnim pridobitvam, je napačna. Meja je jasno potegnjena, odstopanj ni, še najmanj na nekakšnih spravaških pozicijah.

Naš delovni človek in občan, tudi veren, ne potrebuje nikogar, ki bi v njegovem imenu nastopal in se zanj posredniško zavzemal. Svoje interese, družbenoekonomske in družbenopolitične, uresničuje sam v odnosih z drugimi ljudmi neposredno tam, kjer dela in živi. Njegove pravice in dolžnosti so opredeljene z ustavo, tudi pravica, da je veren ali ne. Ker v verskih pravicah ni omejevanj, razen splošnih omejitev, da ti ne smejo iti na škodo enakih pravic drugega, verniki torej ne potrebujejo nikogar, da bi jim jih posredniško branil. Verniki so na osnovi dela enakopravni delavci samoupravljalci, svoje pravice uresničujejo v temeljnih samoupravljalnih organizacijah in skupnostih ter v sistemu delegatskih odnosov na vseh ravneh naše družbe. Zgolj iz naslova verovanja ali ateizma nihče nima — in ne more imeti — posebnih pravic v družbi. Zato pomeni govoriti

prepričanju, prav tako jih bodo lahko odpoklicala, in jih tudi bodo, če bodo menila, da ne uresničujejo dovolj odgovorno njihovih avtentičnih interesov.

Kar zadeva dr. Franca Rodeja, se lahko upravičeno razburja in protestira le, če je bil kdaj oviran kot vernik, če je bila kratena njegova verniška ali duhovniška pravica. Toda, kot je znano, v miru opravlja svoj duhovniški poklic.

Vprašanje: Po našem mnenju gre celo čez mejo z zakonom

in ustavo dovoljenega. Pri tem mislimo tudi na njegov razlog, da je med narodnoosvobodilno vojno „med komunistično partijo delom rimskokatoliške cerkve prošlo do ideološkega spora“, kot je tudi zapisal.

Odgovor: Očitno je, da bi Franc Rode rad speljal zelo pomembno vprašanje na teren verske vojne, saj trdi, da je bil boj z okupatorjem in s tistimi, ki so ga podpirali, svetovnonazorski spopad. To je grobo potvarjanje dejstev, katerega edini namen je opravičevati nečastna dejanja reakcionarnega vrha slovenske Cerkve med NOB, da bi poskušali doseči nekakšno spravaštvo. Z nova moram poudariti, da so odgovori na to že zdavnaj dani: narodnoosvobodilni boj je bil boj za svobodo in napredek. Vodstvo komunistične partije in OF je poskušalo storiti vse, da ne bi prišlo do izdaje, toda prizadevanja niso nič pomagala. Bili so ljudje, ki se listi usodni čas niso hoteli vključiti v narodnoosvobodilno gibanje in patriotski boj, pač pa so krepili okupatorjeve pozicije in poskušali zaneti državljansko vojno. Zdjaj pa se spet pojavljajo posamezniki, ki bi radi otvarjali zgodovino, spet tako, kot da je šlo za spopad med dvema ideološkima tokovima.

Vprašanje: Pri teh poskusih spravaštva nekateri radi primerjajo — zlasti po nedavnem obisku papeža Janeza Pavla II. — položaj in vlogo rimskokatoliške cerkve v Jugoslaviji s poljsko Cerkvijo?

Odgovor: Osnovna znota pri teh primerjavah je, da njihovi zagovorniki pozabljajo, da je v Jugoslaviji več narodov in več ver in da je zveza komunistov vodilna sila, ki ni prišla na oblast s tujo pomočjo. Se preradi pa tudi pozabljajo, da poljska Cerkev med vojno ni bila izdajalska in kolaborantska. Tudi rimskokatoliški cerkvi v Jugoslaviji njenih zaslug v narodnoosvobodilnem boju nihče ne bi mogel odvzeti, če bi jih imela — kot jih je, na primer, imela poljska — ampak jih, žal, ni imela. V Sloveniji so se od nekdanje napredne sile borile ne z vero in ne s Cerkvijo, ampak s klerikalizmom, najostrejši spopad z njim pa je bil med NOB.

Vprašanje: Posamezniki, ki poskušajo kvariti ozračje dobrih odnosov med družbo in Cerkvijo, ki se ne morejo sprijazniti z nepolitično Cerkvijo, ki bi skrbela za versko življenje vernikov, ampak jo poskušajo znova politizirati, delujejo zelo napadalno. Tako se, na primer, povezujejo z ljudmi, ki se upirajo našemu družbenemu razvoju, silijo Cerkev v položaj vojskujoče se Cerkve, ker mislijo, da je napočil ugoden čas, in zato na različne načine pritiskajo na vodstvo rimskokatoliške cerkve v Sloveniji in podobno. Na drugi strani pa so tudi duhovniki, ki pišejo, da

(Dalje na 5. strani)

Slovenji Plajberk - delo in uspehi našega kulturnega društva

Ni še preteklo celih treh mesecev, odkar smo izvolili v Slovenjem Plajberku novi odbor kulturnemu društvu „Vrtača“. Tedaj smo si rekli, da je naša skupna naloga poživiti oziroma oživiti kulturno dejavnost med domačini, še posebej med mladino. Da to niso bile samo pisane besede, smo dokazali s vojo učinkovito kulturno delavnostjo v zadnjih mesecih.

Z delom smo začeli v nedeljo 13. maja s predstavo filma „Povest o dobrih ljudeh“ Miška Kranjca. Film prikazuje idilično zasnajano prekmursko naravo, kmečke ljudi s svojimi življenjskimi bolečinami in neizpolnjenimi željami. V njem je čutili nasprotje med meščansko družbo in preprostimi podeželskim ljudstvom. Vsebinska in celotna problematika filma je prikazana skorajda pravilno, brez pravih napetih in epskih elementov.

Ker je bila pač ta prireditev po dolgem „kulturnem“ molku, se je je udeležilo le skromno število Plajberčanov.

Že kar štirinajst dni navrh so gostovali pri nas Bilčovščani s komedijo „Svojeglavec“. Tokrat je bila

dvorana pri Foltu nabito polna in naši predvsem mladina, so se to soboto prijetno zabavali.

V nedeljo 10. junija smo skupaj s planinskim društvom organizirali 8. srečanje zamejskih planinskih društev pri Podnarju pod Vrtačo. Pester program in ples pod Podnarjevo lipo sta pritegnila veliko množico planincev in njihovih prijateljev od blizu in daleč.

Naša najbogatejša prireditev doslej pa je bila v soboto 14. julija pri Sereinigu v Podnu. Z ozirom na to, da je naš kraj izrazit turističen kotiček, smo tokrat priredili

Folklorni večer v Ločah ob Baškem jezeru

V začetku julija je priredilo Slovensko prosvetno društvo „Jepa Baško jezro“ folklorni večer v Ločah ob Baškem jezeru.

Navzoče je najprej pozdravil Joško Wrolich. Ker so obiskovalci bili pretežno tujci, jih je seznanil tudi s problematiko slovenske manjšine na Koroškem. Povedal jim je, da Slovenci živimo na tem ozemlju na južnem Koroškem že od šestega stoletja. Povedal pa je med drugim tudi, da je kultura Slovencev na južnem Koroškem na visokem nivoju, kar dokazujejo tudi številni nastopi in raznovrstne prireditve. Dejavnost Slovenskih prosvetnih društev se je v zadnjih letih še bistveno intenzivirala, vendar pa se v javnosti prav rado

dvojezičen kulturni večer. Poleg pevskega in glasbenega programa, ki so ga oblikovali hodiški tamburaši, naš domači kvartet in Danica Čertov, sta nastopila še Hansi Wieser in Mirko Laussegger z bogatim povezovalnim tekstom iz del J. F. Perkoniga in našega domačega izobraženca — bukovnika H. Šašelna. Ta povezava je v glavnem osvetljevala narodno politično vprašanje na Koroškem, zato smo slišali vmes tudi znane besede Janka Messnerja o svojem odnosu do obeh jezikov.

Ker je naša glavna naloga gojiti in krepiti narodno zavest na osnovi kulturnih prireditev, nam je ta prireditev nedvomno uspela. V tej odločni prizadevnosti naprej, tako bomo ostali zvesti sklepom in načelom našega občnega zbora.

zamolči, da na Koroškem živi in ustvarja poleg nemškega naroda in njegove kulture tudi slovenski narod, ki ima svojo lastno kulturo. Zamolčava pa se tudi, da pripadniki slovenske manjšine še niso deležni vseh osnovnih pravic, ki bi jim pripadale po določenih sedmega členu državne pogodbe. Ta informacija, ki jo je dal Joško Wrolich je sigurno bila zelo važna, zlasti zato, ker tujci, ki se nahajajo na dopustu na dvojezičnem ozemlju Avstrije, prav gotovo nimajo veliko možnosti slišati kaj o manjšinah in njihovih problemih.

Po uvodnih besedah pa se je začel kulturni del večera s tamburaško skupino iz Loč, ki jo že nekaj let vodi dinamična, mlada učiteljica Erika Wrolich. Delovanje tamburaškega ansambla, ki šteje že okoli 30 članov in je imel že celo vrsto nastopov, je vsekakor ponos Slovenskega prosvetnega društva „Jepa-Baško jezro“.

Poleg tamburaške skupine so nastopili še „Plajberški kvartet“ pod vodstvom Mirka Lausseggerja in harmonikaš Agator.

Številni obiskovalci so bili zadovoljni in navdušeni, kar so po končanem sporedu dokazali z bučnim aplavzem.

je lep primer samoiniciativnosti v korist naše narodne skupnosti, ki se bori za svoj obstoj. Hodiški primer je posnemanja vreden in zasluži vse priznanje. Upajmo, da se bo našlo več posnemalcev, zlasti velja to za tiste, ki radi jemljejo slovenstvo v svoj zakup.

Občinska seja v Pliberku

V sredo, 18. julija je bila v Pliberku prva redna občinska seja, ki jo je vodil novi župan, socialist Franc Mikusch. Bila je to prva delovna seja občinskega sveta, odkar je zamenjal ÖVP-jevskega župana Moryja novi župan, ki ga je stavila socialistična frakcija s podporo Enotne liste (EL). Glavni točki dnevnega reda sta bili razdelitev referatov in tvoritev odborov. Kot je bilo pričakovati, se frakcija ÖVP še ni popolnoma sprijaznila z dejstvom, da ji je izpodrinila SPO mesto župana. Čeprav je sicer ÖVP verbalno poudarjala pripravljenost za sodelovanje, so te besede občutno izgubile na verodostojnosti ob njenih nekvalificiranih napadih tekom seje.

Frakciji SPO in EL sta se izrazili za sodelovanje v prid občanom, vendar pa sta odklonili privolitev takšnemu sodelovanju, kot ga je pokazala v svojem ravnanju ÖVP.

Občinski svet je na seji sklenil sedem referatov, od teh so prevzeli po dva mandatariji SPO in EL, ostale tri pa mandatariji ÖVP. Župan Franc Mikusch je prevzel referat za stavbarstvo in gradnjo cest, mestni svetnik dir. Valentin Vauti (SPO) finance, pospeševanje gospodarstva in gradbeništva, podžupan in mandatari EL Fric Kumer je prevzel kmetijstvo in gozdarstvo, medtem ko je mestni svetnik Stanko Vauti (EL) prevzel odgovornost za področja umetnost, kultura, šport in trg, so ostale tri referate prevzeli mandatariji ÖVP Oschmautz, Mory in Grilc.

Poleg sedmih referatov je bilo postavljenih še osem odborov. Odgovorni so: Za finance in gospodarstvo dir. Valentin Vauti (SPO), za gradbeništvo Johan Pajank (SPO), za kmetijstvo in gozdarstvo Ignac Domej (EL), za šport, kulturo in frg Mirko Kert (EL), za kontrolo Jože Partl (EL). Ostale tri odbore (šolstvo, turizem in zaščita okolja) pa so prevzeli mandatariji ÖVP, občinski svetniki Primosch, Skull in Miklin.

Po razdelitvi referatov in odborov je bilo na sporedu še nekaj formalnosti in manj važnih točk dnevnega reda.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na

folklorno srečanje

v nedeljo 29. julija 1979 v Železni Kapli

S p o r e d :

13.30 godba na pihala (koncert na zbirališču pred Glavno žolo)

14.00 povorka sodelujočih folklornih skupin s Koroške in Slovenije do hotela Obir, kjer bodo folklorni nastopi

Sledi ples na prostem z ansambлом „Obirkvintet“

Za jedačo in pijačo je preskrbljeno.

Gostje in domačini prisrčno vabljeni!

Kje je naša samorastniška zavest?

(Nadaljevanje s 3. strani)

bi našli prijetno domačnost, toplino materinskega ognjišča, očetovega zaveja. Ne najdemo jih vzlic starih Ožbejev med nami, ki oklevajo, mlhavo klecajo pred odprtim žrelom triglavega avstrijskega zmaja. Ne najdemo jih zaradi premnogih „Karničnikov“, ki so v svoje gare vpregli avstrijskega rjavca, misleč, da zlatnike serje, in jih hlastno pobirajo. Prav ti ljudje nam krojijo pravico, tisti, ki imajo moč krivičnega, ki nasilno tolčejo s pečatom (germanizatorske in asimilatorske) zakonodaje rod samorastnikov. Izpod tega pečata se izvlečejo le tisti, ki imajo močno, železno voljo in samozavest hudabivških pankrtov in ki znajo spoznavati ter zaničevati krivico, tisti, ki imajo moč in vzdržljivost in ljubezen hudabivške Mele in si upajo kljubovati kljub zapostavljanju, poniževanju in zatiranju. Koliko naših ljudi je imelo tisto moč in je kljubovalo in vztrajalo v ljubezni do svojega predništva, v ljubezni do pankrsko zasramovanega jezika, kljub krvavim rihtram za bodičastimi žicami, mučenih in na martnicno položnih...

Veliko jih je še med nami. Fevdalnih graščakov ni več, „karni-

ških“ patriarhalnih veleposesnikov je vedno manj, nas samorastnikov pa vedno več. Samorastniki doživljamo prepoved, saj imamo pred očmi cilj, ideal, za katerega se izplača biti pankrški samorastnik, pa četudi moraš prenašati zatiralno poniževanje kot hudabivška Mele in njeni pankrti.

Prežihovo delo vsebuje toliko izpovedne moči, da človeku pri branju dejansko dihati ne da. Tako presunljivo udarja skozi „Samorastnike“ naša usoda preteklosti in sedanjosti. Koroški slovenski samorastniki smo, hočeš nočeš, intuitivno identificirani z usodo samorastniških pankrtov. Žal pa je med nami še vse preveč „gosposki služehih vprežencev Karničnikov“ in klecajočih narodnostnih mlachežev Ožbejevega kova. Vsekakor pa je med nami premalo hudabivških Mel, ki bi nam, predvsem našim otrokom, pomagale, da bodo enaki hudabivškim pankrtom, katerim je materinska ljubezen (sem sodi pred-

OBIŠČITE
Werner Bergovo
razstavo
V PLIBERKU

Vredno posnemanja!

Pred nedavnim je izšla 4. številka dvojezičnega Hodiškega lista — Keutschacher Zeitung, ki ga sporadično izdaja Enotna lista v Hodišah. Kot že ime pove, je to list, ki obvešča občane o raznih dogodkih, prireditvah in drugih pomembnih stvareh. V tokrat res lepo ilustrirani številki so na primer med drugim poročali, da so na občinski seji odborniki spremenili ime, to se pravi da so kraju „Hodiše“ dali ime „Hodiše ob jezeru“ — „Keutschach am See“.

Kot posebnost tokratne številke je večbarven zemljevid s krajevnimi in ledinskimi imeni v obeh deželnih jezikih. Zemljevid je vsekakor velik prispevek k boljšemu spoznavanju naše dežele, iz katere lahko številni tujci, ki so na počitnicah oziroma na dopustu v naših krajih, razvidijo, da se nahajajo na dvojezičnem ozemlju, kjer poleg nemškogovorečega prebivalstva žive in delujejo tudi Slovenci, ki so avtohtono ljudstvo te dežele. V splošnem je na dvojezičnem ozemlju tako, da občinski, turistični in drugi uradi vedno zamolčijo identiteto Slovencev v deželi. Sicer tega ne bi smelo biti, tudi zato ne, ker se politiki ob gotovih priložnostih radi pobahajo, da je manjšina popostritev koroške dežele. Vendar med besedami in dejanji zija še vedno globok prepad. Le samoiniciativnost našega prebivalstva lahko omili to krivično ravnanje, kateremu je izpostavljena manjšina od večinskega naroda.

Keutschacher Zeitung — Hodiški list

Kulturni večer v Kočuhu

Kamping Rož v Kočuhu pri Šmarjeti v Rožu je priredil v začetku meseca „Večer slovenske pesmi in folklore“. Nastopale so na kampu različne slovenske skupine iz Koroške, nastopilo pa je poleg tega tudi še amatersko gledališče iz Beograda.

Po pozdravnih besedah, ki jih je spregovoril Valentin Polanšek je zapel nekaj pesmi Obirski ženski oktet. Nastopili pa sta potem še folklorna skupina iz Sel in skupina iz Slovenske gimnazije z jazz-gimnastiko. Naslednjo točko glasbenega programa je podal ansambel Hanzija Artača, po končanem glasbenem programu pa je še nastopila beogradska gledališča „teater levo“, ki je nudilo publikli nekaj novega, in sicer kratke scene iz vsakdanjega življenja, podane na parodističen način. Po končanem sporedu je zaigral za ples ansambel Hanzija Artača, ki je zabaval obiskovalce „Večera slovenske pesmi in folklore“ tja do zgodnjega jutra.

vsem materinski jezik) vlivala vero samozavesti in jih utrjevala. Hudabivški samorastniki „so jo nosili s seboj po podjurskih prodih, po gorskih koritih, ta vera se je zrasčala s tuljenjem vetrov po slemenih, z bučanjem globač, s sanjami polj, zlivala se je s šepetom jezerskih gladin, z neskončnim šumom dravskih valov...“ — vse do današnjih dni.

Zavedajmo se našega samorastništva, posnemajmo jih — Mele in njene samorastniške pankrti!

Marijan Srenc, režiser

Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ na Kostonjah vabi na

VEČER SLOVENSKE PESMI
IN FOLKLORE

v soboto 4. avgusta 1979 ob 20. uri v Kulturnem domu v Vrbi.

Sodelujejo: ansambel „Hanzija Artač“, mešani pevski zbor in dekliski oktet iz Sel pod vodstvom Francija Čertova ter folklorna skupina iz Sel, ki jo vodi Mira Oražec
Prisrčno vabljeni

„Dan mizarjev“ na lesnem sejmu

Novn atrakcija na letošnjem, že 28. mednarodnem lesnem sejmu v Celovcu, ki bo trajal od 11. do 19. avgusta, bo takozvani „dan mizarjev“. S sodelovanjem zvezne cehe mizarjev Avstrije in deželne cehe koroških mizarjev bodo pripravili prireditelji sejma prvič v Avstriji ta „dan mizarjev“, in sicer v petek 17. avgusta 1979.

Mizarji in obiskovalci bodo pri tej priložnosti imeli možnost spoznati razne novosti na mizarjem sektorju, o katerih bodo referirali strokovnjaki na tem področju. Navzoči pa bodo ta

dan v Celovcu funkcionarji in zastopniki celotne avstrijske mizarje obrli.

Prireditve „dneva mizarjev“ je zanimala tudi v okviru sejemskega mizarstva, ki si ga obiskovalci celovškega sejma že več let lahko ogledajo pri obratovanju. Prireditelji pa v tej zvezi načrtujejo tudi prikazati proizvodni potek najmodernejših strojev mizarje stroke. Važno dopolnilo bosta na tem področju še informacijska stojnica in svetovalnica za mizarje in tesarje. Dali bosta obiskovalcem strokovnjakom zanimive in važne impulze in spodbude za mizarjo prakso.

Ob 15-letnici obstoja Kluba prijateljev lova

V nedeljo 15. julija so ob rani jutranji uri pliberški trobilci na rog naznanili okolici, da se bo na strelišču gojitvenega kroga Pliberk odvijalo tretje lovske srečanje „Kluba prijateljev lova“. Člani kluba, moštva Koroške lovske zveze, Lovske zveze Slovenije, Zveze lovskih družin iz Maribora, Celja in Gorenjske, zastopniki lovske družine Blato in gostje iz Italije so se zbrali na južnem vznožju Libiča, sredi zelenega grmičevja in visokih smrek, da bi na povabilo „Kluba prijateljev lova“ iz Celovca, ki letos praznuje 15-letnico obstoja, sodelovali na njegovi jubilejni prireditvi. Naj še omenimo, da sta se lovskega srečanja udeležila tudi jugoslovanska konzula iz Celovca Peter Zupančič (ki bo v kratkem zapustil Koroško) in Zorol Šandor.

Ko so rogovji utihnili je spregovoril predsednik Kluba prijateljev lova Karel Prušnik in prisrčno pozdravil navzoče posebno pa še goste iz sosednje Slovenije in s Primorskega. Iskreno dobrodošlico je izrekel članom Koroške lovske zveze (Kärntner Jägerschaft) ter želel, da bi se na srečanju dobro počutili in uspešno tekmovali.

Predstavniki posameznih skupin so izrekli zahvalne besede, čestitali klubu in mu želeli še mnogo let uspešnega delovanja in sodelovanja z lovci tu in onstran meje.

Inž. Albin Knaff, velikovski okrajni lovski mojster je dejal: „takšna in podobna srečanja med lovci sosednjih dežel so pomemben napredek v prizadevanju za boljše odnose med prebivalci omenjenih dežel. Lovci se tudi trudimo, da se izboljšajo življenjski pogoji za vedno bolj ogroženo divjad. Konkreten

in viden uspeh sodelovanja preko meja izpričuje dejstvo, da že pred leti ustanovljeni mednarodni gojitveni delovni odbor za zaščito gamsa v območju Karavank, še danes neutrudoma deluje.

Deželni lovski mojster dr. Gerhard Anderlüh je svojem pozdravnem nagovoru podčrtal, da se mi lovci družimo — čeprav prihajamo iz dežel različnega družbenega reda — pod eno zastavo: zeleno! Za boljše odnose med sosedi, se je zadnja leta z gorečo vneto zavzemal Fric Kumer. On je bil poudaril številnih srečanj v blaškem lavišču, organizator in posrednik številnih lovskih akcij naših lovcov v Sloveniji. Za te posebne zasluge je Fric Kumer prejel priznanje in diplomu Koroške lovske zveze. „Ta pozornost s strani Koroške lovske zveze naj ne velja samo meni, temveč vsem članom! To odlikovanje

sprejem kot nalogo, da bo treba po tej začrtani poti nadaljevati. Vabim vas, da me na tej poti spremljate!“ je dejal Kumer vidno ganjen in zadovoljen.

Dosti je bilo besed, sedaj pa naj spregovorijo puške, saj to predvideva nadaljnji spored.

Fric Kumer je prosil tekmovalce, da se podredijo rediteljem in sodnikom na tekmovalnih mestih ter da pravilno ravnaajo z orožjem.

Ker so člani Kluba — posebno marljiv in požrtvovalen je bil tajnik Mirko Kelih — vse do zadnje pičice odlično pripravili in so se udeleženci disciplinirano merili v svojih sposobnostih, se hvala Bogu ni pripetilo nobene nesreče. Po večurnem napetem „boju“ so spet začoneli lovski rogovji (trobili so člani „Unterkärntner Jagdhornbläser“) in naznanili, da je streljanje pri kraju. Člani komisije (Fric Kumer, Alojz Možina in Mirko Kelih) so pregledali vse protokole in dognali, kateri posamezni strelci in katera moštva so dosegli najboljše rezultate.

Prve nagrade so prejeli: Franc Leskošek (golobi in kombinacija), Krulc Miro (krogla). Najboljše moštvo so postavili Celjani. Marjan Tavčar je najbolj uspešno streljal na častno tarčo. Franc Leskošek je v priznanje prejel posebno lepo izdelano skrinjico, katero je lovcem podaril mizarški mojster Hanzej Wuntschek — Möbel International iz Pliberka. Končno se je Fric Kumer zahvalil vsem udeležencem in vsem sodelavcem — posebno darovalcem pokalov in dobilkov (imena le-teh objavljamo na 8. strani) — da so prispevali na ta ali oni način svoj delež in omogočili jubilejno prireditev kluba.

Tudi predstavnika lovskih organizacij iz Slovenije Franjo Ladinek in Zvone Vidic sta v svojih zaključnih besedah izjavila, da je srečanje potekalo v zadovoljstvo vseh udeležencev in sta izrazila željo, da se kmalu spet srečamo.

Po daljšem pomenku pri čaši svežega piva in ko smo zavžili vse, kar je nudila kuhinja, smo se razšli polni novih načrtov in zadovoljnih, čeprav si nismo mogli „priboriti“ kakšnega pokala.

V eni panogi in disciplini pa smo res vsi prvaki — v vztrajnem prizadevanju za zblizanje med narodi.

P. C.

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu

vabi na

POLETNO NOČ

v soboto 28. julija 1979 ob 20. uri v šotoru za poslopjem občinske hiše v Šentjakobu

Igra znani ansambel „FANTJE TREH DOLIN“ iz Slovenjgradca

Prisrčno vabljeni!

Dejavnost naših planincev

V nedeljo 15. julija so imeli naši planinci na Bleščeči planini spet delovno akcijo. Tokrat so zgradili plot okoli svoje planinske postojanke „Koče nad Arihovo pečjo“ in s tem ustregli želji številnih planincev in turistov, ki so se vedno jezili, če so stopili v kravjak ali pa če so jim sicer prijazne kravice odnesle in požrle malico. Torej spet nova pridobitev naših neumornih planincev, ki ne poznajo počitka. Mnogi starejši domačini, ki radi prihajajo na Bleščečo radi povedo, kako se je spremenila planina, kar se tiče lepote in privlačnosti. Na temeljih kjer je sedaj koča je bila nekoč razvalina podrtega in požganega hleva obraslega z grmovjem in koprivami. Takrat je tudi redkokdaj prišel kak človek na planino. Samo domačini, lastniki gozdnih parcel na tem območju, so se ustavili pred staro pastirsko bajtico, ki je bila spremenjena v hlev (pogorela 1. junija 1971). To je bil v glavnem ves obisk na Bleščeči. Danes pa je seveda vse drugače. Bleščeča planina s slovensko planinsko postojanko je postala privlačna izletna točka.

Minulo nedeljo 22. julija so naši planinci vabili na izlet na sedlo Skrbina v Košuti. Nad dvajset planincev in planink se je zbralo pred prijazno gostilno Skrbina pd. pri Maleju v Srednjem Kotu in ob neprijaznem meglenu vremenu, v upanju, da se bo vreme zboljšalo, odpravili proti svojemu cilju — sedlu Skrbini. Čeprav nas je že močil dež, smo še vedno upali, da se bo vreme spremenilo na boljše. Na Malejevi planini pa smo končno uvideli, da ni izgleda, in smo se vrnili nazaj do gostilne „Skrbina“, kjer smo imeli izredno prijetno družabnost ob melodijah harmonike in petju narodnih in borbenih pesmi. Celo plesa ni manjkalo, tako da se je naš izlet spremenil v

prijetno družabno planinsko srečanje, kjer smo imeli priložnost pogovarjati se z domačini in obujati spomine na najžalostnejšo in hkrati tudi najsvetlejšo zgodovino prebivalcev Sel oziroma Kočanov v zadnji vojni.

Naj ob tej priložnosti še povemo, da je gostilna Skarbina (škrbina) najvišja kmetija (1035 m) ki se nahaja na sončni terasi vzhodno visoko nad globeljo Srednjega Kota. Je priljubljena izletniška točka in izhodišče za vzpone v Kladivo (Hainschlurm). Srednji Kot spada med pokrajinsko najlepše predele Karavank — za samotnimi kmetijami in prostranimi gozdovi s planinami se dviga mogočen zid severnih prepadov Kladiva in Velikega vrha.

V nedeljo prireja SPD „Obir“ na Obirskem 4. pohod na Obir, na ta že tradicionalni pohod vabi tudi Slovensko planinsko društvo svoje člane in prijatelje, da tako podpre gorečo željo obirskih prosvetlancev, da bi bil tudi 4. pohod tako množičen kot je bil lanski. Zbirališče na vrhu Obirja je torej v nedeljo ob 13. uri. V podkreplilo, da bi bila čim večja udeležba na tem planinskem srečanju, je bila tudi spesnena pesmica s sledečo vsebino:

Obir se je spet prebudil in se silno začudil!

„Kaj je že spet leto naokoli? Zato dolinci tam dole ali imate že lanske noge, ali imate že lanske srce, da bi veseli gor k meni se povzpeli?“

Ta poziv očaka Obirja si vzemimo k srcu, da bo tudi letošnji pohod prijateljsko družabno prireditev, katere se že vnaprej vsi veselimo.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjunu vabi na

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v petek 3. avgusta 1979 ob 20. uri na Breznikovem campu ob Zablatniškem jezeru.

Sodelujejo: folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, trio „Korotan“ s pevci in mešani pevski zbor našega pevskega društva „Danica“

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem vabi na

4. POHOD NA OBIR

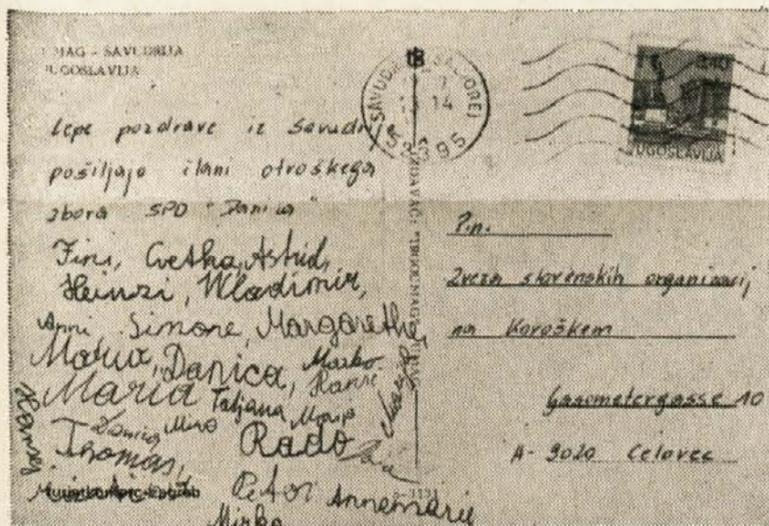
v nedeljo 29. julija 1979

Zbirališče ob 13. uri na vrhu Obirja (2142 m).

Za novince najbolj ugoden pristop: do Kapelske kočice (Eisenkappler Hütte) z avtomobilom, od tam pa še približno 90 minut do vrha.

Prisrčno vabljeni

Pozdravi z letovanja na morju

Z letovanja naših otrok na morju v Savudriji, so člani otroškega zbora SPD „Danica“ iz Šentvida v P., ki so tam na letovanju, poslali dopisnico s podpismi, ki jo tem potem objavljamo.

(Nadaljevanje s 3. strani)

se Cerkev na Slovenskem obnaša kot tujka, z ostalinami preteklosti, ki noče videti in ne priznati in še manj se vključiti v življenje družbe, ki prek samoupravljanja postaja vedno bolj socialistična. Gre torej za diferenciacijo znotraj rimskokatoliške cerkve.

Odgovor: Diferenciacija znotraj Cerkev, ki je bila v preteklosti v svoji uradni strukturi pretežno klerikalistična, je vsekakor pozitivna. Taka diferenciacija je prav gotovo v prid vernikov, ki jih klerikalizem ovira, da bi se kot enakopravni člani vključevali v skupne napore za graditev socializma. Vendar ta pojav ni predvsem posledica samo novih spoznanj v Cerкви, ampak je priznanje razvoja v svetu, zmagovitega pohoda socialističnih sil in sploh sil napredka, spremenjene podobe sveta, prodora politike neuvrčenosti itd. Pri nas konkretno, na Slovenskem, pa tudi priznanje rezultatov graditve socializma v zadnjih treh desetletjih, uspehov pri uveljavljanju slovenskega naroda in Jugoslavije v svetu, načelne politike komunistične partije oz. kasnejše zveze komunistov. Ze s čebinskim manifestom, pravzaprav že z državnim parlajskim posvetovanjem v Goričanah je partija uspešno prebila lupino cepaštva, usmerila se je v širino, v boj za delavsko in kmečko množico, za vernike, proti krivičnemu družbenemu redu in vsem oblikam gospostva nad njimi.

Drugo je, da tisti, ki pišejo in razpravljajo o marksizmu kot privilegiranem svetovnonazorskem prepričanju pri nas, pogostokrat le malo vedo o njem. Nam ne gre za širitev marksizma kot takega ali celo samo ateizma, na kar pogosto zožujejo marksizem. Marksizem prvenstveno ni svetovni nazor, temveč je ta teorija revolucije in revolucionarna preobrazba sama. Možno je, da nekdo ne sprejema marksizma kot svetovnega nazora, sprejema pa ga kot navodilo za revolucionarno akcijo, kot teorijo revopacije. Če bi marksizem zožili le na svetovni nazor, bi moral lucije. Če bi marksizem zožili na svetovni nazor, bi moral lucije. Če bi marksizem zožili na svetovni nazor, bi moral lucije. Če bi marksizem zožili na svetovni nazor, bi moral lucije.

Naše gibanje bi bilo religija, sekta, če bi poudarjali samo njegove svetovnonazorske razsežnosti ali samo eno njegovo prino, to je ateizem. Mi pa razvijamo marksizem z vsemi njegovimi razsežnostmi, predvsem pa kot vodilo za resnično spreminjanje sveta. To je bistveno, saj se v tako gibanje lahko vključujejo — in so se vseskozi doslej — tudi verniki. Boj za resnično spreminjanje sveta ne vidi v religiji nobene ovire. Karl Marx je rekel, da bo najbolj nevarna tista religija, če se bo kje komunistem razglašal za religijo. Ko je komunistična partija Slovenije

pred vojno sprejela sodelovanje krščanskih socialistov, je Edward Kardelj ob tem zapisal: Oni ne sprejemajo našega svetovnega nazora, toda sprejemajo naš razredni boj in vodilno vlogo delavskega razreda. To je bilo za Kardelja bistveno, da je KP sprejela sodelovanje krščanskih socialistov kot povsem iskreno sodelovanje, ki je preraslo v sodelovanje v NOB, v osvobodilni fronti in navsezadnje znotraj pluralizma samoupravnih interesov v naši družbi.

Del duhovščine meni, da je Cerkev tujka v naši družbi, pri tem pa ne premisli, kdo bi mogel biti kriv za to. To so predvsem tisti, ki ne dopustijo, da bi rimskokatoliška cerkev na Slovenskem iz lastnih pobud pošteno, objektivno ocenila resničnost, v kateri živi, in tudi vrednote, ki nastajajo z razvojem socialističnega samoupravljanja. Preteklost ne sme biti ovira, da se ne bi večina

Nekaj stvarnih ugotovitev o položaju Cerkev v Sloveniji

v rimskokatoliški cerkvi uprta poskusom, da bi pretvarjali religijo v ideologijo ali celo v protisocialistično politiko v novi preobleki. Tudi Cerkev na Slovenskem mora v koncilskem duhu s časom naprej. Če bo ostajala na repu sodobnega dogajanja ali bo šla celo proti njemu, je nevarnost, da bi ponovila vlogo, kakršna je bila še vselej doslej, v vsej zgodovini, škodljiva in klavarna...

Vprašanje: Tokrat bi omenili tudi aktualni problem vernih učiteljev, ki ga na nekaterih šolah postavljajo z vso ostrino, marsikdaj pa se pri tem kažejo tudi nerazumevanje družbenih tokov, ozkost in celo sektaštvo.

Odgovor: Najbolj demokratično vzgojo v šoli omogoča marksistična znanstvena vzgoja, ki zahteva razmah vseh človekovih sposobnosti, kritičnega mišljenja in zadovoljstva v obdobju, ko se mlad človek v zahtevnem procesu telesnega in umskega razvoja usposablja za svojo svobodo. Svoboda pomeni spoznavanje in obvladovanje sveta, odnosov med ljudmi in zakonitosti

v razvoju človeške družbe, saj sta le tako možna človekova svobodna ustvarjalna aktivnost in odločnost. Zato lahko trdimo, da je marksistična znanstvena vzgoja pristno demokratična, humana, angažirana in drugačna tudi ne more biti. In, kol sem dejal, marksizem ni religija, zato je tudi brez pomena govoriti, da ima v šoli konkurenčno prednost pred religiozno vzgojo, ker gre za dveje različni stvari, ki ju ni moč primerjati.

Sola je znanstveno marksistično usmerjena po svoji metodi dela, zato je razumljiva zahteva, naj bo vsak učitelj sposoben vzgajati skladno z marksističnimi znanstvenimi spoznanji. Nihče ne more pedagoškemu delavcu izbrisati njegove intimne vernosti, če jo ima, tega nihče na silo tudi ne namerava storiti. Nasprotje je drugje: kako daleč sega učiteljeva verska intimnost. Ali je to njegova osebna potreba, ki mu pomeni globlji smisel življenja, boga kot vrh humanizma, ali pa je to njegovo bojno geslo, ki ga poskuša projicirati skozi vsebino vzgoje, da bi privzgal otrokum klerikalistični duh in protisocialistično prepričanje.

Verska intima ne izključuje pripadnosti k socializmu in socialističnemu samoupravljanju, ker se ta ne meri z merili teizma ali ateizma. Vprašanje je le, če je učitelj sposoben objektivno in prepričljivo znanstveno razpravljati o vsem, tudi o religiji kot o objektivnem družbenem pojavu, ne da bi kršil globoko demokratično naravo marksističnega kritičnega mišljenja in znanstvenosti pouka. Zato je prav, da vsakodo, ki se odloči za pedagoški poklic, dobro premisli in dožene, če ne bo pri tem odgovornem in občutljivem delu sam sebi ovira in se ne bo zaradi intimne pripadnosti onesrečil. Tudi to je ustavno zagotovljena svoboda, svoboda izbire poklica, ki človeku najbolj ustreza.

Nihče pa, seveda, ne more dopustiti, da bi se ustavna svoboda izkoristila za mobilizacijo sil, ki bi preusmerile vzgojo v nedemokratične tokove, kakršni so že bili v zgodovini, in nazadnje ogrožale otrokov svobodni razvoj, ne pa zagotavljale resnično na znanstvenih dognanjih temelječ pouk in vzgojo kritičnega in ustvarjalnega mišljenja, da bi mladi samostojno zaživel, skladno z lastnim filozofskim prepričanjem, ki so si ga uspeli razviti skozi učenje in razmišljanje in je v njih notranje pristno dozorelo.

Vprašanje: Kadar govorite o klerikalizmu, vedno omenjate njegovo nasprotje, ki je enako nevarno in vzpodbuja nestrpnost v odnosih med ljudmi. To je sektaštvo, do katerega tudi člani zveze komunistov niso imunil

Odgovor: V programu Zveze komunistov Jugoslavije je zapisano, da se moramo komunisti boriti proti verskim in podobnim (Dalje na 6. strani)

Zmešana sled

Sedeli so za hrastovo mizo v kotu in se ozirali skozi okno. V poletnem ali zgodnjejesenskem času je bila družina takole zbrana le tedaj, če je zunaj razsajala nevihta. Današnja nevihta pa je bila še hujša od običajne. Grmelo je, a to grmenje ni prihajalo iz oblakov, marveč z bližnje planote, kjer je udarila po partizanih močna vojska tujih osvajalcev. Vmes je bilo slišati, kot bi padala debela toča po strehi: to je bil odmev regljanja mitraljezov in pokanja pušk.

Bruum buum, so grmeli sovražnikovi topovi. Sledilo je ihtavo regljanje, kot bi si skočile v lase vaške klepetulje ob potoku, a že je odgovorilo malo bolj počasno in zamolklo nabiranje: to to to to to to...

„Naši se kar držijo,“ je dejal oče. „To je partizanski težki mitraljez.“

„Kako ga pa poznaš?“ je vprašal Srečko. „Po glasu. Dobro poslušaj: zdajle strelja sovražnik — tetetetete — in to je glas iz vrst partizanov — to to to to to... Ampak partizani imajo samo en težki in kakšne tri lahke mitraljeze, sovražnik pa nič koliko... pa še minomete in topove... Ko bi vzdržali vsaj do noči...“

„Hudo bo,“ je vzdihnila mati. „Zdaj je še velik dan, kje je še noč...“

„Partizani se ne dajo,“ se je oglasil Srečko. „Nazadnje je zmeraj tako, da sovražnik beži pred njimi! Partizani...“

„Seveda, hrabri so, junaški,“ mu je oče segel v besedo. „Ali danes imajo opraviti z veliko močnejšo silo. Čuj, zdaj so začeli metati bombe... Njihov težki mitraljez je utihnil... Sovražnik pa nabija še in še kakor nor.“

„Kaj to pomeni?“ je zaskrbelo Srečka. „To, da se partizani branijo s poslednjimi močmi. Umikajo se ali pa jih sovražnik obkoljuje. Niso bili kos premoči. Vrh tega jih je sovražnik presenetil.“

„Kako veš, da jih je?“

„Če bi bili vedeli za tako premoč, bi se bili že prej umaknili.“

Družina je utihnila in molče prisluhnila poslednjim odmevom bitke na planoti.

„Si zaprl kokoši?“ je mati vprašala Srečka. „Kajpak sem jih. Petelina Marka sem komaj ukrotil. Zdelo se mi je, da žival voha sovražnika...“

Streljanje je počasi pojenjalo in kmalu se je začela pomikati po cesti sovražna vojska. Sredi nje je bila tudi desetina domačih izdajalcev s črnimi baretkami na glavah. Ti so gnali pred sabo dva ujeta partizana ter ju grdo zmerjali, pljuvali in pehali. Troje topov je grozeče ropotalo po škrbasti cesti.

„Sram jih bodi, duše prodane!“ je mati zažugala proti izdajalcem.

„Ti so radi zahajali v Vampljevo gostilno,“

je dejal oče. „Zadnje dni jih ni bilo tja. Glejta, vsej tej vojski se pred nočjo mudi od tod, ne počutijo se več varne, čeprav jim partizani niso bili kos v bitki. To pomeni, da partizanska moč raste.“

„Saj ji razen izdajalcev vsi pomagamo,“ je pribil Srečko.

Bilo je že vse tiho in mati se je odpravljala kuhat večerjo, ko so se vrata polahko odprla in je v hišo pokukala glava oglarja Jožeta s klapastim klobukom.

„O bognasvaruj, od kod pa ti?“ je vzkliknila mati. „Se nič ne bojiš?“

„Samo da ste sami!“ je dahnil oglar. „Ravnokar se je privlekel k nam Zakotnikov Tone. Ranjen je, v ramo. Za silo sem ga obvezal, a v moji hiši ne sme ostati, tam bi ga najprej iskali, saj so nemara že zvedeli, da sta stara dva pri meni. Precej krvi je izgubil, ležati mora...“

Oče se je globoko zamislil, mati je sklepala roke, Jože pa je stal in čakal. Tedaj se je oglasil Srečko:

„V naš zajčnik na vrtu ga skrijmo. Tam je na podstrešju prostora za tri take, če bi ležali. Jaz mu bom nosil hrano. To ne bo nikomur sumljivo, ker tako in tako vsak dan krmim zajce.“

O mraku je bil ranjenec že na podstrešju zajčnika. To je bil lesen hlevček, že začrnel

Tri stvari vise v sinjem zraku: majhen bel oblak, večji bel oblak in jadralno letalo, ki ga vodi Mihec.

Majšji bel oblak niti ni tako majhen. Lepo zaokrožen je od vseh strani, njegov zgornji, puhasti rob se čudovito blešči v sončni svetlobi. Prav tak je tudi drugi oblak, le da je večji. Mihčevo letalo pa je čisto drugačno.

Ima vitek trup, tenka, kakor galeb usločena krila in prozorno stekleno kabino, pod katero sedi Mihec.

Motorno letalo ga je potegnilo visoko nad zemljo. Tu je Mihec odklopil jekleno vrvo, s katero ga je vlekle, in že je brezšumno zajadral po sinjem zračnem oceanu.

Ko se ogleduje okrog, zagleda oba olačka in se razveseli. „Srečo imam,“ si pravi, „kajli nam,

jadralcem, so taki oblaki vedno dobrodošli. Kar takoj zajedram pod prvega!“

Letalo se nagne, ostro zavije in se spusti pod mali oblak. Potem vztrajno kroži pod njim. Mali oblak gleda in gleda. Nikoli še ni videl letala, ki nič ne ropota pa vendar vztrajno

Oblaček in letalo

leti in se celo vzdiguje.

„Ohoj, fanti!“ zakliče navzdol. „Veseli me, da si mi prišel delat družbo, vendar dovolj, da te vprašam, zakaj krožiš ravno pod menoj.“

„Pozdravljen, oblak,“ zakliče Mihec. „Počakaj malo, da se vzdignem še više pa ti takoj

razložim.“ Še nekajkrat zakroži in se vzdigne skoro do oblaka.

„Poglej moje letalo,“ reče. „Brez motorja je. Vzpenjati se ne more in, če se hoče sploh obdržati v zraku, mora stalno leteti navzdol. Tako neboljeno je, kakor papirnato letalce, ki ga znajo narediti otroci.

„Ampak, ne razumem,“ se čudi oblak. „Kljub temu se vzpenjaš že ves čas, odkar si se odvezal od motornega letala. Le kako to moreš?“

„Poglej navzdol,“ odvrne Mihec in potisne krmilno palico še malo v levo. „Mesto je pod nama. Sonce pripeka na kamnite

Zakaj imajo hiše okna

Samo dvoje oči v Tončkovi glavi čepi. Fant je lenobo pasel, na pameti pa le rasel: Zakaj imajo hiše po več oči od vseh strani? Fant je krog hiše letal, si odgovora obetal... Na vogalu je postal, si tak odgovor je dal: Aaa, ker moja glava se vrti, ji zadostuje dvoje oči — ker pri hiši vratu ni, ima okna-oči na vse strani...

Valentin Polanšek

nazaj k ranjencu. Šlo mu je na jok.

„Tudi meni se smili,“ je dejal Tone. „A treba je bilo rešiti življenje človeku, ranjencu. Če ne bi bilo tebe in tvojega dolgouhca, bi bil jaz zdajle že med pokojnimi. Tako pa pojdem čez nekaj dni, ko si opomore, spet v boj.“

Hrup sovražnega krkela se je oddaljeval in kmalu zamrl v daljavi. Tone in Srečko sta si segla v roke in se globoko oddahnila.

zidove. Razbeljeni so in topel zrak migotla nad njimi. Iz tega toplega zraka, ki se hitro vzdiguje, si nastal tudi ti, oblak. Ta zrak me vzdiguje. Seveda, letalo še vedno drsi počasi navzdol, toda steber toplega zraka — imenujemo ga vzgornik — se vzdiguje hitreje in me nosi s seboj v višave. Zdaj sem že dovolj visoko, da lahko prosto preletim do večjega oblaka, kajti tudi pod njim se vzdiguje topel zrak. Tako vidiš, so nam, jadralcem, oblaki kakor potniku kažipot. Od enega do drugega lahko spreten jadralce preleti na stotine kilometrov daleč.“

Obrnil je svoje letalce proti velikemu oblaku in že zaklical: „Zdravstvuj, prijatelj!“ „Srečno pot!“ mu je zaželel mali oblak. „Vrni se! Vsak dan, ko bo lepo vreme, te bom čakal na istem mestu!“

(Nadaljevanje s 5. strani)

nim zablodam, pri čemer so mišljene predvsem zlorabe religije, zlasti v politične namene, kar ne pomeni boja proti religiji, ampak proti vsemu, kar človeka pasivizira v odnosu do družbenih problemov, ali ga celo obrača proti napredku. Največ pojavov sektaštva imamo tam, kjer gre za tako imenovani vulgarni ateizem, za premalo ustvarjalni marksizem, kjer niso kos boju proti monopolom posameznikov ali skupin, kjer so zožene samoupravne pravice delavnih ljudi in občanov.

Predvsem se moramo znebiti zakoreninjenih navade, da bi šablonsko enačili klerikalizem in sektaštvo. Klerikalizem ima drugačen izvor, je v bistvu boj za oblast, pri sektaštvu pa gre za nerazumevanje vloge ZK, njenega razmerja do revolucionarne akcije množic in tudi do odnosa samoupravne socialistične družbe do Cerkve, religije in klerikalizma.

Ko izhajamo s pozicije, da komunisti nismo borci za razširjanje ateizma, ampak predvsem borci za spreminjanje družbenih razmer, ki so enako v korist religioznim in nereligioznim, je sektaštvo škodljivo, še posebej, če bi ga posamezniki uporabljali kot orožje, ki naj nadomešča ideološki boj, da bi s tem marsikdaj prikrili svojo premajhno usposobljenost, neznanje, lagodnost, nedelavnost, indiferentnost.

Ko govorimo o indiferentnosti, na primer, bi rekel, da je ta na šolah mnogo bolj nevarna kot navzočnost tega ali onega vernega pa sicer dobrega učitelja. Verni učitelji pravzaprav niso problem v naši družbi, saj so bili ves čas po vojni na šolah in jih nihče ni preganjal ne izganjal. Vzgojili so cele rodove dobrih, zavzetih in uspešnih borcev za socialistično samoupravljanje. Tega problema ne bi smeli umetno ustvarjati. Mnogo bolj nevarno je, če so na šolah učitelji, ki ne privzgajajo učencem nobenih vrednot, ki dopuščajo nesocialistično, nesamoupravno prakso v šoli ali v okolici. Ponekod so prav s sektaškimi prijemi povzročili, da so se učitelji verniki pritajili. To je po mojem slabše, kot če učitelj odkrito pokaže na svojo vernost, pa mu ta ne predstavlja ovire pri socialistični vzgoji, pri pouku, pri katerem uresničuje vzgojne smote socialistične šole. Na takih šolah, kjer so verni učitelji, je treba upoštevati vlogo kolektiva kot celote, če je dobro organiziran, če je politično razgiban, če osnovna organizacija ZK ni zaprta vase, če sprejema marksizem kot živo idejo in prakso, če ga nenehno bogati s svojo ustvarjalnostjo, če je ustvarjeno vzdušje za ustvarjalno razpravo in izmenjavo pogledov na stroko in pedagoško prakso.

Vprašanje: Primeri klerikalizma in sektaštva se pojavljajo tudi v delovanju socialistične zveze, predvsem smo to zabeležili ponekod pri vključevanju duhovnikov v koordinacijske odbore za

urejanje odnosov z verskimi skupnostmi.

Odgovor: Bili so cerkveni voditelji, ki so prepovedali duhovnikom, da bi se vključili v koordinacijske odbore za odnose z verskimi skupnostmi pri socialistični zvezi, ker naj bi to bila izdaja Cerkve.

Ze pri ustanavljanju koordinacijskih odborov smo poudarili, da nikogar ne silimo, da bi se vključil vanje. Ne dovolimo pa nikakršnih podtikanj, da so ti koordinacijski odbori nekakšen trojanski konj v Cerkvi. S temi odbori imamo najboljšje namene, da se razčiščujejo li odnosi tudi v korist vernika kot enakopravnega občana, ki želi in ima pravico zadovoljiti svoj verski interes znotraj pluralizma samoupravnih interesov. Na drugi strani pa so sektaši, ki podcenjujejo pomen koordinacijskih odborov s teh vidikov, pa tudi njihov pomen za preprečevanje

Nekaj stvarnih ugotovitev o položaju Cerkve v Sloveniji

klerikalizma. Gre za kratkovidnost enih in drugih, klerikalcev in sektašev. Oboji ne razumejo, da je tudi duhovnik lahko občan, delovni človek, član socialistične zveze, ki se ima pravico vključevati v druge oblike njenega dela, glede na svojo funkcijo pa bi moral biti posebej zainteresiran za aktivno delo v tistih oblikah dela SZDL, ki prispevajo in zagotavljajo pogoje za skupno ustvarjalno življenje in delo verujočih in neverujočih, ne da bi eni in drugi uveljavljali svoje pravice na škodo drugih ali na škodo interesov družbene skupnosti.

Vprašanje: Ali bi lahko med negativne pojave vključili tudi delovanje nekaterih ekstremnih veroučnih skupin in medškofijskega odbora študentov, ki so začeli širiti svojo dejavnost tudi čez religiozne okvire?

Odgovor: Vse več znakov je, da poskušajo te skupine vzgajati in organizirati „mladce“, da širijo svojo dejavnost na nevverska, predvsem ideološka in politična področja, da se je začelo v njih širiti politikantstvo. Kam lahko pripeljejo poskusi, da

bi organizirali „mladce“, vemo iz zgodovine. Zato bi se moralo tudi vodstvo rimskokatoliške cerkve na Slovenskem zamisliti nad tem.

Če si nekateri mlajši duhovniki in „mladci“, ki bi radi skalili odnose med rimskokatoliško cerkvijo in družbo, še niso razjasnili pojma klerikalizma, bi bilo dobro, da to čimprej store. Ako se bodo hoteli kaj naučiti iz zgodovine klerikalizma, vsaj od Mahniča naprej, bodo videli, da Cerkev in duhovščina tudi danes nista imuni proti tej nevarnosti.

Vprašanje: Kako lahko po vsem tem ocenite odnose socialistične samoupravne družbe do rimskokatoliške cerkve na Slovenskem?

Odgovor: Odnosi so, kot sem že dejal, v glavnem dobri, so pa posamezniki in skupinice, ki bi jih radi skalili in pokvarili. Tega ne bomo dovolili. Zaostrovanje odnosov in kvarjenje ugodnega ozračja je gotovo v škodo predvsem Cerkvi sami. Tega bi se morali zavedati tudi posamezniki, zlasti tisti, ki delujejo sovražno, protidržavno in se pri tem povezujejo z reakcionarnimi silami in institucijami po svetu.

Jasno je tudi naslednje: dokler bodo religiozne množice videle v uresničevanju načel, za katere se bori zveza komunistov s svojim programom, z ustavo in drugimi temeljnimi političnimi dokumenti, tudi uresničevanje svojih temeljnih hotenj, videle v njihovi uresničitvi tudi zagotavljanje svoje perspektive, socialne, kulturne in drugih, kolikor bolj sprejemajo verniki samoupravljanje kot največjo možnost za uveljavitev sebe in družbe, kolikor bolj so aktivni v socialistični zvezi, kolikor bolj bodo uspešni samoupravljavci, toliko manj bodo odvisni od njej tujih in družbeno nevarnih sil, kot so klerikalizem, dogmatizem in njim podobni.

Marksizem in program Zveze komunistov Jugoslavije pa pozivata — in bosta še pozivala — k odstranjevanju družbenih pogojev, ki silijo človeka v to, da išče odgovore in rešitve svojega položaja v iracionalnem svetu. Takemu boju se ne bomo nikoli odrekli. Borimo pa se tudi proti religiji, kadar je ta spremenjena v ideologijo, v lažno platformo, ki direktno onemogoča boj za osvoboditev, kadar služi reakcionarnim silam, oziroma kadar je predmet politične zlorabe.

Sicer pa bi, kar zadeva odnose z rimskokatoliško cerkvijo na Slovenskem, lahko ponovil, kar je zapisal Edvard Kardelj v svoji študiji:

Cerkve sama sebi določa dimenzije svoje svobode v tolikšni meri, kolikor interese vernikov usklajuje z vsemi drugimi interesi socialistične samoupravne družbe.

PETEK, 27. 7.: 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Gospod kanciljski svetnik — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Brezna — svet brez sonca — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Derrick — 21.25 Kot zahteva vest, Nobene zaprisege za tega firerja — 22.10 šport — 22.20 Indijanec — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 28. 7.: 15.10 Zadnja ljubezen lorda Nelsona — 17.00 Jolly-box — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Muppet-show — 18.25 Sedmi kontinent — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Acapulco, madame — 21.55 šport — 22.20 Zajtrk v celici smrti — 0.05 Poročila.

NEDELJA, 29. 7.: 16.00 Iz privatnega življenja bobrov — 16.45 Ganges — indijska velika reka — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 I me mi je lmtiaz in sem iz Pakistana — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Kraj dejanja — Dvoje vrst vozlov — 21.45 šport — 21.55 Nočni izbor — 22.30 Poročila.

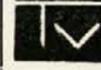
PONEDELJEK, 30. 7.: 10.30 Veliko deževje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Do konca sveta — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 21.00 Serpico — 21.45 Poročila — 21.50 šport.

TOREK, 31. 7.: 10.30 Blazni mušketir — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Plazilci — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Dva gospoda v tričetinskem taktu — 21.00 Vaš nastop prosim! — 21.50 Doktor in ljuba žival — 22.40 Poročila in šport.

SREDA, 1. 8.: 10.30 Ljubljen v večnost — 17.00 Obisk v gradu — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Očetje klamate — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Otroci našega časa — 21.30 Poročila in šport.

ČETRTEK, 2. 8.: 10.30 Binkoštno orgle — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Iščemo prominentnega pisatelja — 20.15 Senca — 22.15 Poročila in šport.

AVSTRIJA 2

PETEK, 27. 7.: 15.00 Mednarodno teniško prvenstvo — 18.00 Orientacija — 18.25 Glas

islama — 18.30 Žene so po naravi ustvarjalne — 19.30 Mehika — Siesta y Fiesta — 20.15 Novo v znanosti — 21.25 Willi Shakespeare — 22.15 Čas v sliki s kulturo in karikature tedna — 22.15 Mednarodna petkova predstava.

SOBOTA, 28. 7.: 13.00 Mednarodno teniško prvenstvo — 17.00 Vstop prost — 18.00 Kalle in skrivnostni karusel — 19.30 The Munsters — 19.55 Galerija — 20.15 George Dandin — 21.25 Bourbon Street.

NEDELJA, 29. 7.: 13.00 Mednarodni teniški turnir — 13.45 Avtomobilске dirke — 16.00 Mednarodni teniški turnir — 18.00 Le confident de ces dames — 19.25 Folk ob Bodenskem jezeru — 20.00 Knjižni bazar — 20.15 Skrivnosti morja — 21.05 Glasbeni magazin — 21.50 Pregled — 22.20 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 30. 7.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Časovno menih — 19.30 Orientacija — 20.00 Doktor in ljube živali — 20.50 UNESCO koncert — 21.50 Čas v sliki — 22.20 Blow up.

TOREK, 31. 7.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Evropa v 20. stoletju — 19.30 Deklica pade z neba — 20.00 Po Avstriji — 21.00 Igraj z nami — 21.30 Čas v sliki s kulturo — 22.05 Z dežnikom, šarmom in melono.

SREDA, 1. 8.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Pregled — 19.00 Okoli pogorja Wilder Kaiser — 19.30 The Munsters — 20.00 Kviz v rdečo-belo-rdečem — 21.00 O nevarnem delu severnotirolskih kmetov — 21.30 Čas v sliki s kulturo — 22.05 Trailer.

ČETRTEK, 2. 8.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Pavel in Viržinja — 20.00 Tirolske vrtnice — 21.40 Čas v sliki s kulturo — 22.15 Klub 2.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 27. 7.: 17.50 Poročila — 17.55 Doživljaji mačka Toše — 18.10 Prijubljene zgodbe — 18.35 Obzornik — 18.45 Rock koncert — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Jadranska srečanja — 21.25 Junaki serijskega filma: Kojak — 22.15 Dnevnik — 22.30 Nočni kino: Končni program.

SOBOTA, 28. 7.: 15.55 Poročila — 16.00 Princ Bajaja — 17.15 Naš kraj — 17.25 Nogomet Crvena zvezda: Velež — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Hišica v najem — 20.55 Smešno dekle — 23.20 Informativna oddaja — 625.

NEDELJA, 29. 7.: 9.10 Poročila — 9.15 Za nedeljsko dobro jutro — 9.45 625 — 10.05 Več kot igra — 11.00 Prijubljene zgodbe — 11.30 Ljudje in zemlja — Dokumentarni film — Poročila — Avtomobilске dirke za Veliko nagrado Nemčije — Festival dalmatinskih klap — Omis 79 — 16.00 Moskva: Spartakiada — atletika — 17.30 Športna poročila — 17.45 Zgani se, ljubica — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.45 Severni Slovenci od zasedbe prve Avstrijske Republike do zmage nad fašizmom — 21.30

(Dalje na 8. strani)

Slovenska literatura v nemških prevodih 1945 - 1978

(Nadaljevanje iz zadnje številke in konec)

Če gre po sreči, prevzame kakšen regionalni ali lokalni časopis knjigo za svoj roman v nadaljevanju, kar ni brez pomena, vendar se s tem še ne doseže zaželenega in potrebnega širšega odmeva.

Avtorjev pomen v domačem okolju se v tujejezičnem okolju hitro spremeni, z drugimi besedami, razsežnost njegove popularnosti v Sloveniji postane irelevantna, kakor hitro ga kdo prevede denimo v nemščino, saj tu postane debitant med neštevilom drugih piscev. Odločilno vlogo za odmevnost igra veljava prevajalca v vsakokratnem kulturnem okolju. Zazpoznel prevod prinaša s seboj posebno v našem hektičnem, hitrem, vsem zgodovinskemu nenaklonjenem času slabe strani. Prešerna bi tujina brez nadaljnega usvrstila v galerijo literarnih veličin, če s prevodi ne bi bili zamudili pravega trenutka, ugotavlja smiselno in po pravi Fran Vidic v „Ljubljanskem zvonu“ (letnik 20, 12. zvezek, str. 826). Slabo vpliva tudi to, da prevodi praviloma ostanejo v programu založbe le zelo malo časa, pa tudi to, da komaj kak prevod najde mesto v izloženem oknu. Kolikor lahko sklepamo po statističnih podatkih, je naklada večine prevedenih slovenskih del nizka: giblje se od 400 do največ 20.000 izvodov, pri čemer imajo najvišjo naklado mladinske knjige.

V nadaljevanju bom sicer ne ravno sistematično, pa vendarle ponovil nekaj važnih vidikov, oz. razvil nekaj preudarkov, ki so prepričali zasluzno priznanje slovenske književnosti. Paul Kruntorad piše v predgovoru k izmenjalni antologiji „Neue slowenische Lyrik“ („Nova slovenska lirika“) 1971 naslednje: „Le tisti, ki piše v enem od velikih jezikov, ima lahek dostop v svetovno književnost.“ Tudi Jože Šmit v uvodu k antologiji „Srečanja“ 1968 str. 7 premlja o vzrokih, da v tujini slovensko književnost tako malo poznajo, in meni: „Le slabe, predvsem pa pri majhnem narodu nerazvite zvez so krive, da je naše književno ustvarjanje tako malo poznano.“

Tudi napeti politični položaj razumljivo negativno vpliva na sprejem. Tako denimo Robert Waldmüller (tj. Charles Edouard Duboc) v „Listih za literarno zabavo“ („Blätter für literarische Unterhaltung“), ki jih je izdal Rudolf von Gottschall, 2. z. v. (1880), št. 50, str. 792 (= 9. 12. 1880), v svoji recenziji Prešernovih melodij Eduarda Samhaberja piše, da je „treba pravično cenjenje zaslug nasprotnikov povezati z nekaj predvidnosti“.

Množična občila, ki bi lahko stimulirala sprejemljivost občinstva, kamor le malo zanimanja za kontinuirano poročanje o kulturi v Sloveniji, celo koroški časopisi, ki bi to pravzaprav morali, so le redka izjema.

Za avtorja majhne književnosti se težave množijo. Založba denimo pisca ne more poslati na bralno turnejo, da bi tako morda povečala prodajo.

Za tuje avtorje in prevajalce v nemškem jezikovnem prostoru obstaja le zelo omejeno število literarnih nagrad. Možnost, da tako nagrado dobiš, sicer obstaja, je pa pri številu kandidatov gotovo minimalna, in vpliv nagrade na prodajo je relativno majhen. Če si ogledamo nagrade, ki pridejo v poštev, potem ne najdemo med dobitniki nobenega slovenskega avtorja, morda zato, ker možnosti, ki so na razpolago, sploh niso poznane. Koroški slovenski avtorji in Lev Detela so na seznamu dobitnikov nagrad, vendar le zato, ker so avstrijski državljani. Nagrado Johanna Gottfrieda von Herderja sklada „Freiherr-von-Stein-Stiftung e. V.“ v Hamburgu, ki jo podeljujeta Sklad Johanna Wolfganga von Goetheja v Baslu in dunajska Univerza za zasluge pri poglobljanju stikov z narodi vzhodne in jugovzhodne Evrope (v višini 20.000 DM oziroma 150.000 šilingov), je leta 1968 dobil hrvaški

književnik Miroslav Krleža. Avstrijska državna nagrada za evropsko književnost (imenovana tudi Velika avstrijska državna nagrada za evropsko književnost, prej Nagrada Nikolavsa Lenaua) je pripadla 1967 srbskemu pesniku Vasku Popi in 1975 Miroslavu Krležu. Mednarodno nagrado za črtice mesta Arnsberg/Neheim-Hüsten je dvakrat (1973 in 1975) dobil srbski avtor Radomir Smiljanić. Delovno štipendijo koroške deželne vlade je 1973 dobil Andrej Kokot in 1977 Stane Wakounig. Skoraj bi pozabil na malo znano nagrado mednarodnega centra radijskih iger v mlinu v Unterrabnitzu (Gradišćanska), ki jo je ustanovil v šestdesetih letih zelo uspešni avtor radijskih iger Jan Rys (tj. Marcel Nerlich). To nagrado je leta 1975 in 1976 prejel slovenski režiser in aforistik Žarko Petan. S tem sem našel že vse jugoslovanske dobitnike nagrad.

Za koroške slovenske avtorje bi pravzaprav moralo biti zanimivo, da izvejo podrobnejše podatke o „Ossiainovi nagradi Sklada Freiherr von Stein v Hamburgu za kulturne dosežke evropskih manjšin“ v višini 20.000 DM. Nagrada je bila podeljena 1973 prvič, leta 1978 pa spet nekemu škotsko-galskemu književniku. Prevajalec Tomaža Šalamuna Peter Urban je leta 1974 prejel prevajalsko nagrado, ki je v nemškem jezikovnem prostoru najbolj cenjena, in sicer nagrado za prevajalce Nemške akademije za jezik in slovstvo Darmstadt — ki se je 1977 preimenovala v Nagrado Johanna Heinricha Voša — za svoje prevode iz slovenščine, srbohrvaščine in ruščine.

Prevajalec Kajetana Koviča Alois Hergouth je nosilec nekaj uglednih avstrijskih nagrad, vendar pa jih je dobil za svojo lastno pesniško ustvarjanje. S tem sem imenoval nekaj važnih in znanih prevajalcev. Omenil bi še Manfreda Jähnichena in Barbaro Sparing por. Antkowiak, oba iz NDR, in na Koroškem živeče prevajalce Ferdinanda Kolednika, Hertu Kralj, Janka Messnerja, Horsta Ogrisa, Helmuta Scharfa kot korektorja, Bernharda Strauša in samega sebe.

Posebna razprava bi se lahko ukvarjala s problematiko, ki se tiče prevajalca. Literarna vrednost se močno spreminja od prevoda do prevoda in je le redkokdaj povsem zadovoljiva, četudi so poezija, pa tudi nekateri prozni prevodi, razveseljivo kvalitetni, tako npr. nekateri prevo-

di Alfreda Buttlerja-Moscona. Prevodi nedeljskih prevajalcev so sicer prizadeti, toda pogosto vseeno ne večeji, poklicnih prevajalcev sem in tja površni in nenatančni. Zakaj je to tako, bo vsakomur postalo jasno, ko spozna delovne pogoje prevajalcev.

Dieter E. Zimmer, sam prevajalec, je žurnalistično-polemično zapisal v uglednem hamburškem tedniku „Die Zeit“, št. 7, 10. 2. 1978, str. 44: „Prevajati pomeni, trgovati z izgubami v dvojnem pomenu besede. Prevod dosega original zmeraj le približno. In nikjer se od prevajanja ne da živeti, ali pa le skrajno revno, s približno 15 DM za stran, za katero porabiš vsaj dve uri, pa četudi gre le za srednje težko stran... in ni potrebna nikakva višja matematika, da si izračunaš, da tako poceni ne dela nobena čistilka.“

Zvezna republika Nemčija pa prevode nemških del v tuje jezike podpira s sredstvi nemške organizacije „Inter nationes“, ki je marsikak prevod šele omogočila.

Zimmerju, ki je prejel leta 1978 prvič podeljeno prevajalsko nagrado Helmuta M. Braema v višini 10.000 DM, je njegova založba dala lektorsko plačo, ne pa navaden prevajalski honorar. Sicer bi mu komaj bilo mogoče zbrati „jezikovno-ustvarjalno fantazijo“ in „filološko akribijo“, za kateri je bil nagradjen. V svojem zahvalnem govoru je nagradenec še enkrat poudaril, da mu je zgolj privilegirano mesto omogočilo, da je lahko premagoval težave med prevajanjem.

V Sloveniji si prizadevajo, da bi s pomočjo občasnih koprodukcij, subvencij založbam, izmenjalnih publikacij, naročil prevodov in drugega omogočili objavo prevodov, pri čemer mi ni znano, ali so bili storjeni še kak drugi potrebni spodbujevalni ukrepi. Prevajalec ima tudi v Avstriji slabe možnosti, saj obstaja tu le ena nagrada za prevajanje (10.000 šilingov), in sicer v okviru avstrijske nagrade za otroško in mladinsko knjigo.

Če preletim svojo „Bibliographie der Literaturen Jugoslawiens in deutscher Übersetzung 1775—1977“, ki zaobsega gotovo večji del v knjižni obliki izšlih prevodov, potem pridem do spoznanja, da je večina pomembnih slovenskih avtorjev zastopana bodisi z lastno knjigo ali pa vsaj s prispevki v kaki antologiji. Vsekakor so po letu 1945 prevedli v nemščino

delo 99 avtorjev. To število pa se še poveča, če upoštevamo še prevode po časopisih in revijah. Ne upam pa si trditi, da slovenska dela v nemških prevodih dajejo približno ustrezno podobo slovenske književnosti, saj so pri prevodih izbiralci imeli kaj različna merila. Ni pa dvoma, da si je na podlagi tega mogoče ustvariti zelo zanimive vpoglede v literaturo naših sosedov.

Slovensko nemški literarni stiki pa se ne omejujejo samo na to, o čemer sem pravkar govoril, temveč se izražajo tudi drugače. Tako se vzpostavljajo plodni stiki na skupnih literarnih nastopih, pri udeležbi na simpozijih in pisateljskih srečanjih. Na pisateljska srečanja v Brezah/Fresach, na zasedanje Alpe-Jadran, na fehrinške kulturne dneve, k „Profilom“ (1976 se jih je udeležil Radomir Smiljanić), na literarni kolokvij v Berlinu (leta 1966-67 sta bila med 21 avtorji iz 11 držav Vasko Popa in Miodrag Pavlović) idr. vabijo vedno tudi slovenske oz. jugoslovanske pisce. Velikega pomena so redki prispevki v leksikonih bodisi o posameznih slovenskih avtorjih ali slovenski literaturi nasploh, dalje literarnoznanstvena dela, feljtoni in poročila v časopisih, revijah in na radiu, saj prispevajo k temu, da se pri bralcih povečuje zanimanje za seznanjanje s slovenskimi deli.

Avstrija in Zvezna republika Nemčija stori marsikaj za izvoz svoje literature. Tako organizirajo „Avstrijski kulturni inštituti“ in „Goethejevi inštituti“ v tujini priložnostne literarne nastope z znanimi pisatelji. Omembe vreden je tudi umetniški program Nemške službe za akademsko izmenjavo, ki tujim piscem omogoča velikodušno dotirano enoletno bivanje v Berlinu. Doslej še noben slovenski avtor ni izrazil te možnosti, čeprav si je s tem bivanjem marsikak tuji avtor ustvaril priložnost, da je objavil svoja dela v občilih v ZRN. Morda bi jugoslovanska poslaništva in konzulati lahko razvili podobne dejavnosti, kot jih kažejo avstrijski kulturni inštituti — z oceno, ali se prizadevanja splačajo, je pa treba počakati.

Da sprejemanje sem in tja presega golo branje, dokazujejo prevzetja in odmevi pri nemškopisočih avtorjih; tako je denimo avstrijski pisatelj Christian Wallner v svoj tekst „Das Institut“ (natisnjen v Manuskripten. Graz. 14. letnik (1975), zv. 46, str. 50) vdelal pesem Edvarda Kocbeka „V semenišču“ (nemški prevod najdemo v avstrijskem knjižnem listu Das Pult. St. Pölten. 5. letnik (1973), zv. 4, str. 27).

S tem nujno nepopolnimi izvajalnimi končujem svoj referat in upam, da sem se dotaknil nekaj pomembnih vidikov sprejemanja literature in spodbudil tega ali onega k ukvarjanju s to problematiko.

so izšla po vojni, vendar temeljijo še v medvojnem oddobju; ura nič za njih ni odbila. Glavna dela mnogih predstavnikov predvojnega rodu so izšla šele po vojni: npr. dela Herberta Strutza, Marie Steurer, Lorenza Makka, Volkmarja Haselbacha in drugih. Mlajši so nadaljevali njihovo tradicijo. So pa tudi taki, ki — kot Ingeborg Teuffenbach — niso spremenili samo bivališče, ampak tudi način pisanja.

Poskusimo se dokopati do majhnega pregleda, ki temelji na antologiji „Kärnten im Wort“ (Koroška v besedi), ki je izšla 1971: od 50 nemško-govorečih avtorjev jih je bilo 46 rojenih pred vojno, 39 na Koroškem, trije niso dočakali konca vojne, 26 se jih je šele po vojni močneje literarno pojavilo; 29 jih stalno biva na Koroškem, 12 prehodno, 7 jih stalno živi zunaj dežele, dva vsaj od časa do časa, bralstvo 15 avtorjev je večina na Koroškem, itd. Iz tega lahko vidite širok razpon tega, kar imenujemo koroška književnost, koroški avtorji.

(Dalje prihodnjič)

HELMUT SCHARF

Koroška nemško pisana književnost po letu 1945

„Koroška nemško pisana književnost“ — kaj je to? Delitev književnosti in njenih tvorcev po plemenih in pokrajinah izvira od Josefa Nadlerja; po njem so jo prevzela tudi druga literarnozgodovinska dela — pa ne vsa. Avtorje in dela povezuje po izvoru, po skupnih tematskih, duhovnih in stilističnih znakih. Od tedaj se je seveda pojem zrahljal in razširil, navadili smo se na to, da epiteton „koroški“ uporabljamo kot neke vrste znak kakovosti kot znojske kumarice in ementalški sir. Poskusimo pokazati nekaj meril tako imenovane koroške književnosti, ki se jih molče uporabljajo:

- 1.) Avtor je rojen na Koroškem.
- 2.) Avtor je sve svoje žive dni živel na Koroškem.
- 3.) Avtor je nekaj časa živel na Koroškem.
- 4.) Avtor v svojih delih obravnava izključno ali pretežno snov in motive s Koroškega.
- 5.) Njegove knjige izhajajo vedno ali deloma pri domačih založbah.

6.) Bralci avtorja so omejeni na Koroško (npr. pri narečnem pesništvu).

7.) Avtorjevo delo ima jezikovne in stilistične korenine v koroški tradiciji.

Vsi ti znaki se seveda lahko na mnogo načinov mešajo in prepletajo.

Kot prostorska tudi časovna določitev ni nedvoumna: ali je bilo leto 1945 za našo književnost ostra zarez, neke vrste ura nič? Ali se vse, kar je nastalo po vojni, jasno odraža od produkcije predvojnega časa? Ali ustvarjanje časa, o katerem poročamo, predstavljamo samo avtorji, ki so bili rojeni med vojno ali po njej, kvečjemu še tisti, ki so se oglasili šele po letu 1945? Nikakor! Saj avtorji medvojnega obdobja razen redkih izjem ob začetku novega oddobja niso bili mrtvi. Pisali so in še naprej pišejo v obliki, ki se jim zdi primerne, in iz njim lastne duševne osnove. Perkonigovega dela „Im Morgenlicht“ (v svitu), „Patrioten“ (Domo-ljubi), „Maturanten“ (Maturanti), „Ev und Christopher (Eva in Christopher)

28. LESNI SEJEM CELOVEC - od 11. do 19. avgusta 1979

z velikim
BLAGOVNIM SEJOM

1600 razstavljalcev iz 30 držav
pričakuje Vaš obisk

Sejemska žaga in sejemsko
mizarstvo v obratovanju

DOBRLA VAS:

Slovenska kulturna prireditev za letoviščarje

V mesecih tujskega prometa se občinski tujsko-prometni uradi prizadevajo gostom pokazati kulturne svojstvenosti naših krajev. V ta namen občine prirejajo svoje „Kulturabend“. Ob tej priliki se je kazala vedno le nemška pesem in koroška kultura se je prikazovala kot nemška kultura.

Ko smo pred leti naše prosvetno društvo „SRCE“ spet poživili, smo se tudi mi vključili v občinski program kulturnih prireditev. Zadnja tri leta smo že nastopili z našim mešanim zborom in folklorno skupino v hotelu Rutar v Dobrli vasi in penzionu Florija Sienčnik, pd. Hojnika v Mokrijah.

Letos pa se je društveni odbor odločil, da bo nastopil tudi v svojem „Kulturnem Domu“ za tuje goste. Dne 22. julija zvečer je bilo tako daleč. Malo je nas že skrbelo, če bodo tuji gostje v našo dvorano tudi res prišli. Cel popoldan in zvečer je deževalo, kar je zaskrbljenost odbora še povečalo. Spogledovali so se: Kaj bo?

Že pol ure pred začetkom pa je prišlo vseh 50 holandskih gostov od Hojnika. Številno so prihajali tudi drugi gostje: Holandci, Nemci. Prišlo je tudi mnogo domačinov. Dvorana se je polnila — postajala nabito polna. Ljudje so morali stati že na hodniku pred dvorano. Mnogo tistih, ki so prihajali še po osmi uri, so morali spet oditi.

Ob 20. uri se je odprl zastor. Mešani zbor SPD „SRCE“ nas je pod vodstvom Krajnca pozdravil z „Zdravico“, kar je z ozirom na mnoge navzoče tuje goste bilo zelo primerno. Nato nas je pozdravil naš društveni tajnik Martin Pandel, ki je prevzel nalogo napovedovalca in povezovalca. Začel je kar holandsko, kar je pri teh že povzročilo, da jim je začelo srce više biti. Nadaljeval je nemško, ker to razumejo tudi Holandci. Predstavil nam je Hanzeja Artača in njegov ansambel, ki se je med tem že postavil na oder. Pove-

dal nam je, da so pesmi, ki jih bo predvajal ta ansambel kompozicije vodje ansambla Hanzeja Artača, koroškega Slovenca, da so torej pristno slovenske, da jih je skomponiral na besedilo slovenske koroške pesnice Milke Harmanove. Čestital je Hanzeju Artaču in njegovi skupini k prvi nagradi, ki so jo dobili letos julija med 16-timi konkurenti v Števerjanu pri Gorici. S tem je bila dana osno-

pesem „Wia schen is“, wenn i sig di Sun aufgehn“ od Anderluha.

Spet je nastopil ansambel Hanzi Artač s tremi Milkinimi pesnitvami: „Bi rada se možila“, „Rozalija“ in „Ob reki Dravi“. Vse tri so kompozicije Hanzi Artača, od katerih mu je zadnja prinesla že omenjeno prvo nagrado. Navdušenje občinstva je bilo veliko. Dvorana je bobnela in Artač je moral dodati.

Še enkrat je nastopil društveni mešani zbor s petimi pesmi in svoj program zaključil s pesmijo: „Lipa zelenela je“. Napovedovalec je razložil tudi simboliko te pesmi, ki pravi, da lipa spet ozelenela bo.

Zaključil se je večer s še enkratnim nastopom folklorne skupine, pri katerem je zadnji par pometel vse plešalce raz oder, kar je pri gledalcih zbudilo mnogo smeha.

Nasmejanega obraza so gostje odhajali in nastopajoči so bili zadovoljni, da so imeli priliko nastopiti pred tako številnim in tako hvaležnim občinstvom. Tudi Hanzi Artač je obljubil, da bo k nam še rad prišel.

Omenil bi še eno. Napovedovalec si je bil v svesti, da je večer namenjen predvsem tujim gostom in je zato napovedoval predvsem v nemškem jeziku pri čemer pa je vedno spet povdarjal, da gre za slovensko kulturo. Seveda pa ni pozabil tudi domačine pozdraviti in jih nagovoriti v našem slovenskem jeziku. Vsem sodelujočim — iskrena hvala.

L. S.

ELAN SKI

razpisuje
prosto delovno mesto
ASISTENTA
TEHNIČNEMU VODJI.

Zahteva se predvsem znanje
pri nakupu materiala za pro-
izvodnjo.

Ponudbe sprejema tovarna na
Brnci, kadrovski oddelek.

ELAN
9586 Brnca/Fürnitz
Kärntner StraÙe 48

va za navdušeno pričakovanje, ker vedeli smo, da imamo pred seboj kvalitetne umetnike.

Napovedovalec je napovedal tri Milkine pesmi: „Slovenska zemlja“, „Pridi k meni“ in „Stara polka“. Vse tri so kompozicije vodje ansambla. Po odigranih komadnih je bilo navdušenje veliko.

Nato je v podjunskih narodnih nošah nastopila naša dobroslovska folklorna skupina. Z Liziko Pasterk, učenko slovenske gimnazije na čelu, je priplesalo na oder osem parov naše mladine. Pripomnil bi, da je polovica od teh — učencev slovenske gimnazije. Z veseljem je bilo gledati kako eksaktno so izvajali od učitelja Miklau njim priučene korake in s kakšno lahkoto so se ob godbi Rebernika vrteli po odru. Tudi naši gostje so bili navdušeni. Saj so, kot simpatizerji koroških Slovencev, tudi oni z veseljem gledali našo razigrano slovensko mladino.

Nato je Martin Pandel napovedal, da bo mešani zbor „SRCE“ zapel Tomšičevo harmonizacijo pesnitve koroškega Slovenca Valentina Polanška „Glej vrh Obirja“ in narodno pesem „Pod ankičem postajava“ po priredbi Luka Kramolca. Nadalje je naznanil koroško nemško narodno

Slovensko prosvetno društvo
„Vinko Poljanec“ v Škocijanu
vabi na

FOLKLORNI VEČER
v soboto 28. julija ob 20. uri
v farni dvorani v Škocijanu.

Gostuje folklorna skupina
„Karavanke“ iz Tržiča.
Med odmorom bo pela Ro-
mana Ogrin in domači moški
zbor „Vinko Poljanec“.

Ljubitelji slovenske pesmi in
plesa prisrčno vabljeni!

Hvala za prispevke

Sledeči — podjetja, organizacije in pri-
vatniki — so ob priložnosti 15-letnice ob-
stoja Kluba prijateljev lova, ki je organi-
ziral tekmovanje v streljanju, prispevali
razna darila, tako da je bila miza z na-
gradami bogato obložena:

Wuntschek Möbel International, Pliberk —
odvetnik dr. Janko Tischler, Celovec — Ži-
vinorojska zadruga Libuče in okolica —
Slavko Kupper, trgovec, Dunaj — Slove-
nska športna zveza Celovec — Begusch
Franc, gradbeno podjetje, Bistrica v Rožu
— Borovnik Ludvik, puškar, Borovlje —
Fanzol Johan, puškar, Borovlje — Schwab
Helmut, trgovec, Sinča vas — Gojer, odvoz
smetišč, Sinča vas — inž. Janschek Filip,
Pliberk — Güsser pivovarna, Sorgendorf —
Trunk Lajze, žužalče — Kumer Mirko,
Blato — Kraut Stanko, šmihel — Lovska
zveza Slovenije — Koroška lovsko zveza
(Kärntner Jägerschaft) — ZSO Celovec —
Krištof Karol, ključavničarsko podjetje,
Struga — Kornberger Karl, dentist, Pliberk
— Jesch, Metallwarengesellschaft, Pliberk —
Mikusch Franc, župan v Pliberku — Tram-

pusch Stefan, lesno podjetje Pliberk —
Elan smučič, Brnca — Posojilnica: Pliberk,
Borovlje, Glinje, Železna Kapla, Celovec,
Šentjanž — Blažej, trgovina, Pliberk — Kri-
vograd, trgovina, Pliberk — Kushej, Spar-
trgovina, Pliberk — Kotschnig, Landma-
schinen, Pliberk — Lagerhaus, Pliberk —
Knacht, Filterwerk, Pliberk — Liesnig, Be-
tonwerk, Pliberk — Skias Rudolf, mizarstvo,
Blato — Glawar, Likörfabrik, Pliberk —
Steffitz Steppdecken, Pliberk — Schloß Ho-
sen Steffitz, Pliberk — Novak Jožef, Korte
— Broznik, hotel, Pliberk — Želo-Avto, Pli-
berk — Rößlwirt Pliberk — Kulturna skup-
nost Ravno na Koroškem — Haderlap Ton-
či, Gradisch — Gregorič Joško, Celovec —
Keliš Zalika, Celovec — Haderlap Feliks in
Franc, Obirsko — Smrtnik Franc, Korte —
dr. Vak, Korte — Brumnik Johan in Dani,
Obirsko — Piskernik Martin, Obirsko —
Breznik Milan, Celovec — Rastočnik, ga-
stilišče, Lepona — Gabriel Hanzi, mizarstvo,
Šentjanž — Singer Karl, urar, Celovec —
HP Marija na Zilji — KGZ Brnca — Bussy-
Bar ter več neimenovanih, ki so radevolje
podprli Klub prijateljev lova.

RADIO — TELEVIZIJA

(Nadaljevanje s 7. strani)

Dnevnik — 21.45 Zabavno glasbena odda-
ja — 22.00 športni pregled — 22.30 Filmski
pregled s Spartakiade v Moskvi.

PONEDELJEK, 30. 7.: 16.50 Kmetijska od-
daja TV Beograd — 17.50 Poročila — 17.55
Jurij Raketa — 18.10 V domovini Kaire —
18.35 Obzornik — 8.45 Mladi za mlade —
19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ri-
goletto — 22.05 Dnevnik.

TOREK, 31. 7.: 18.00 Poročila — 18.05 Čez
tri gore — 18.35 Obzornik — 18.45 Gorani
— 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00
Koncert mladih glasbenikov v Monte Carlu
ob Letu otroka — 21.10 Cesar Biratteau —
22.05 Dnevnik — 22.20 Evropski operni pevci.

SREDA, 1. 8.: 18.00 Poročila — 18.05 Mala
čebelica — 18.20 Ne prezrite — 18.35 Ob-
zornik — 18.45 Od vsakega jutra raste dan:
Ljubljanska banka — 19.20 Cikcak — 19.30
Dnevnik — 20.00 Tretja razsežnost — Dnev-
nik.

ČETRTEK, 2. 8.: 16.20 Poročila — 16.25
Nogomet Partizan : Celik — 18.15 Obzor-
nik — 18.25 Iskanje Britanika, film iz serije
Skrivnosti morja — 9.20 Cikcak — 19.30
Dnevnik — 20.00 Film tedna: Žepar — 21.15
Ray Charles in Cleo Laine — 22.05 Dnev-
nik.

RADIO CELOVEC

PETEK, 27. 7.: 5.35 Kaj se dogaja v Av-
striji? — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Zna-
nje za vse — 9.30 Avstrijska ljudska glas-
ba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz
dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi
— 13.40 Znanost pred mikrofonom — 15.00
Še vedno priljubljeno — 16.15 Pogovori in
glasba — 17.10 Za konec tedna — 18.00
Deželni razgledi — 18.35 Pet čez pol se-
dem — 19.07 Robert Stolz dirigira — 20.05

prvi — 16.30 Vaš problem, naš problem —
17.10 Promenadni koncert — 18.00 Deželni
razgledi — 18.35 Koroški skladatelji —
19.07 Ljudska glasba — 20.00 „Stari klo-
buk“ — 20.30 Orkestrski koncert — 22.00
Poročila in šport.

SREDA, 1. 8.: 5.35 Kaj se dogaja v Av-
striji? — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Zna-
nje za vse — 9.30 Avstrijska ljudska glas-
ba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz
dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi
— 13.40 Klub seniorjev — 15.00 Še vedno
priljubljeno — 16.00 Odrasli glejte strani
— 16.30 Vaš problem, naš problem — 17.10
V dunajski kavarni — 18.00 Deželni raz-
gledi — 18.35 Veselo zaigrano — 19.07
Kjer se poje ... — 19.30 Za prijatelja pla-
nin — 20.05 Kaj radi slišimo — 21.40 Ko-
roško poletje 1979 — 22.00 Poročila in
šport.

Slovensko prosvetno društvo
„Radiše“ vabi na

PROSLAVO
75-LETNICE OBSTOJA

v nedeljo 26. avgusta 1979 ob
14. uri v Kulturnem domu na
Radišah.

Poleg domačih zborov bodo so-
delovali tudi pevski zbori in an-
samblji Roža, Gur, Trsta in Slo-
venije.

Po prireditvi bo zabava na pro-
stem.

Ljubitelji slovenske pesmi in kul-
ture prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA razpisuje šolanje za

VADITELJE NOGOMETA (I. stopnja)

Tečaj za vaditelje nogometa bo v času od srede 15. do so-
bote 18. avgusta 1979 v Železni Kapli (hotel Obir).

Program tečajev predvideva 30 ur teorije in prakse in se
konča z izpitom. Po uspešnem izpitu prejme kandidat diplomu
in naziv vodnik oziroma inštruktor. Tečaji so predhodni tečaji
za trenerje. Kandidati, ki se prijavijo na sedež Slovenske športne
zveze, Spitalgasse 12, Celovec (tel. 85 2 35), se zberejo na dan
pričetka tečaja na navedenem mestu. Tečaji so celodnevni.
Stroške prevoza do mesta šolanja in stroške prebivanja nosi
vsak kandidat sam, stroške za predavatelje pa nosi SZZ.

Tirolski večer — 21.00 Položaj avstrijskega
kmetijstva — 21.45 Pod svetilko za bra-
nje — 22.00 Poročila in šport.

SOBOTA, 28. 7.: 5.35 Kaj se dogaja v Av-
striji? — 8.10 Družinski magazin — 9.00
Grede z ostrim peresom — 9.45 Zadovoljni
z glasbo — 11.05 Zeleni magazin — 13.00
Deželni razgledi — 13.30 Potovalni magazin
— 14.00 Voščila — 15.30 Posebne koroške
pesmi — 16.00 Dopusniška služba — 17.10
Velika glasbena parada — 18.00 Deželni
razgledi — 18.30 Reportaža o kulturi —
19.05 Sobotni šport — 20.05 Vašo številko
prosim! — 22.00 Poročila in šport — 22.20
Plesna glasba po naročilu — 0.00 Poro-
čila.

NEDELJA, 29. 7.: 6.10 Igra na orgle —
8.15 Takšno je življenje — 9.00 Glasbena
poletna legenda — 10.30 Radijska pravljica
— 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00
Deželni razgledi — 13.15 Iz mestnega gla-
dališča — 14.30 Voščila — 16.00 „Lesni črvi“
— 17.10 Veselite se življenja — 18.00 De-
želni razgledi — 18.05 Melodije ljudstev —
glasovi sveta — 18.35 Mladi talentje se
predstavljajo — 19.00 Nedeljski šport —
19.30 Koncert — 20.05 Hans-Peter Heinzl —
Nespodobnost za glas in klavir — 22.00
Poročila in šport.

PONEDELJEK, 30. 7.: 5.35 Kaj se dogaja v
Avstriji? — 8.05 Oddaja za starejše ljudi
— 9.05 Otroci brez bodočnosti — 9.30 Av-
strijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni
z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo —
13.00 Deželni razgledi — 15.00 Še vedno
priljubljeno — 16.00 Čudovita deželna
glasba — 16.30 Vaš problem — naš pro-
blem — 17.10 Kaj radi slišimo — 18.00 De-
želni razgledi — 18.35 Z zvenečo glasbo
— 19.07 Melodija za vsaki letnik — 20.00
Dve igri od Dezsö Mangoszlöy-a — 21.05
Evergreeni humorja — 21.30 Udarec za
udarcem — 22.00 Poročila in šport.

TOREK, 31. 7.: 5.35 Kaj se dogaja v Av-
striji? — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Zna-
nje za vse — 9.30 Koroške pesmi in viže
— 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz
dežele, za deželo — 13.00 Deželni raz-
gledi — 13.40 Iz ljudskega življenja —
15.00 Še vedno priljubljeno — 16.00 Bili so

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB
vabi na

Občni zbor

ki bo jutri, v soboto 28. julija
1979 ob 19.30 uri pri Šoštarju
v Globasnici.

Prisrčno vabljeni

Slovensko prosvetno društvo
„Srce“ in hotel Rutar vabita
na

FOLKLORNI VEČER

v četrtek 2. avgusta 1979 ob
20. uri pri Rutarju v Dobrli
vasi.

Nastopajo: mešani pevski
zbor SPD „Srce“, folklorna
skupina iz Železne Kaple
ter kvintet Obir
Po prireditvi bo ples!

V Komunikacijskem centru v
Celovcu, Reifschulgasse 4
(med Domom umetnikov in
mestnim gledališčem) bo v
petek 27. julija 1979 bral Kri-
stian Schellander iz Cankarje-
vega „Hlapca Jerneja“ v nem-
ščini.

Pričetek ob 19.30 uri — sledi
še glasbeni program.

Cerkveni zbor v Ločah vabi
na

CERKVENI KONCERT

v soboto 28. julija 1979 ob 18.
uri v farni cerkvi v Ločah.

Sodelujejo: Margarethe Pressl
in Heidi Pohl obe z Dunaja.
Vmes bo pel domači cerkveni
zbor.

Krščanska kulturna zveza v
Celovcu vabi na

FOLKLORNI VEČER

v sredo 15. aprila 1979 ob 19.
uri v dvorani občinske hiše v
Šmohorju.

Gostuje otroška folklorna sku-
pina pionirskega doma „Kar-
poš“ iz Skopja.

V četrtek 16. avgusta bodo še
nadaljnji folklorni nastopi v
Podjuni.

Prisrčno vabljeni

Slovensko kulturno društvo v
Globasnici vabi na

GLOBAŠKO POLETNO NOČ

v soboto 4. avgusta 1979 ob
20. uri pri Šoštarju v Globas-
nici.

Igra ansambel „Lojze Slak“
Prisrčno vabljeni

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slo-
venskih organizacij na Koroškem; glavni
urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik:
Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021
Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10,
tel. 32 5 50; tiska: Založniška in tiskarska
družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.